

Miljøgodkendelse af Sodegade 12, 6100 Haderslev

Jf. § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

(LBK nr. 868 af 03/07/2015)

09. august 2016

Haderslev Kommune

Indhold

1	Generelle forhold	3
1.1	Ejer og driftsforhold	4
1.2	Godkendelsespligt.....	4
1.3	Godkendelsens omfang.....	4
1.3.1	Projektets omfang	4
1.3.2	Tidligere godkendelser.....	6
1.3.3	Biaktiviteter.....	6
1.3.4	Husdyrbrugets ophør.....	6
1.4	Offentlighed og høring	7
1.4.1	Offentlighed og høring	7
1.4.2	Ikke-teknisk resume	9
2	Anlægget	12
2.1	Dyrehold og Management	12
2.2	Lokalisering	20
2.2.1	Faste afstandskrav.....	21
2.2.2	Landskabet og planforhold	22
2.3	Energi- og vandforbrug.....	24
2.3.1	Energiforbrug.....	24
2.3.2	Vandforbrug	25
2.4	Gener.....	27
2.4.1	Lugt.....	27
2.4.2	Støj.....	30
2.4.3	Lys.....	31
2.4.4	Fluer og skadedyr.....	31
2.4.5	Støv.....	32
2.4.6	Transport.....	33
2.5	Forurening.....	34
2.5.1	Spildevand	34
2.5.2	Husdyrgødning og foderopbevaring.....	35
2.5.3	Affald og miljøfarlige stoffer	37
2.5.4	Ammoniak.....	39
3	Arealerne	49
3.1	Markoplysninger.....	49
3.2	Gødningsregnskab	49
4	Bilag.....	51

1 Generelle forhold

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse efter § 12 stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹ på Sodegade 12, 6100 Haderslev til Bram I/S, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev ved Jesper Bram.

Afgørelsen omfatter udvidelse af dyreholdet fra 13.649 slagtesvin (30-106 kg), svarende til 349,2 DE til 23.292 slagtesvin (31-112 kg) svarende til 653,41 DE. Endvidere opførelse af nye stalde på 1450 m² nye stalde, fordelt på en tilbygning på 250 m², og en stald på 1200 m².

Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af Bilag 2 – Oversigt over vilkår, og omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser også selv om disse regler evt. skærpes i forhold til denne godkendelse (Se bilag 1).

Det er Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder bekendtgørelsens fire beskyttelsesniveauer for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat
- Lever op til kravene om anvendelse af BAT
- Ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt
- Ikke vil have en negativ indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller af rødlistet
- Ikke vil have væsentlig virkning på de landskabelige værdier

Med denne tilladelse har Haderslev Kommune ikke taget stilling til eventuelle tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning, som for eksempel byggeloven, miljøbeskyttelsesloven eller arbejdsmiljøloven.

Jævnfør §§ 40 og 41 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen², skal en miljøgodkendelse regelmæssigt og mindst hvert 10 år tages op til revurdering. Den første revurdering foretages allerede efter 8 år, hvor retsbeskyttelsen udløber, eller senest 4 år efter vedtagelsen af nye BAT konklusioner. Haderslev Kommune forventer at revurdere husdyrbruget igen senest i 2024.

Dato for godkendelse: 09. august 2016

Håkon Karlsen
Miljømedarbejder
Natur og Landbrug, Haderslev Kommune

Journal nr.: 16/9448
Kvalitetssikring: Astrid K. Jepsen, Haderslev Kommune

¹ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LBK nr.442 af 13/05/2016](#)

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 44 af 11/01/2016](#)

1.1 Ejer og driftsforhold

Dette afsnit indeholder ansøgers kontaktoplysninger samt oplysninger til identifikation af husdyrbruget.

Ansøger	Bram I/S Grarup Overby 31 6100 Haderslev Mobil nr. 21 74 34 43 E-mail: jesper@bbram.dk	Bedriftsoplysninger	Sodegade 12 6100 Haderslev CVR nr. 33284837 CHR nr. Ejendomsnr. 5100009585
Konsulent	Jakob Altenborg Miljø & Natur Landbrugsrådgivning Frellingvej 27 8560 Kolind Mobil nr. 26 25 97 91 E-mail: jakob@miljoeognatur.dk	Matrikler på ejendom	Ejerlav Matrikel nr. Sode, Halk 1 m.fl.

1.2 Godkendelsespligt

I dette afsnit gøres der rede for, hvorfor projektet er godkendelsespligtigt.

Haderslev Kommunes vurdering

Der ønskes en udvidelse af slagtesvineproduktionen fra 13.649 slagtesvin (30-106 kg) til 23.292 slagtesvin (31-112 kg), svarende til 653,40 DE. Derudover skal der bygges ny slagtesvinestald på 1200 m² og tilbygges en eksisterende stald med 250 m². Der er derfor godkendelsespligt jf. § 12 stk. 2.

1.3 Godkendelsens omfang

I dette afsnit gøres der rede for projektets overordnede forhold, som ikke direkte har med miljøpåvirkningen at gøre. Der gøres rede for, hvad projektet omfatter, dvs. hvilke ejendomme og bygninger, hvilket dyrehold, hvilke arealer samt eventuelle biaktiviteter. Der oplyses desuden om tidligere godkendelser af husdyrbruget og om hvad der skal ske i tilfælde af husdyrbrugets ophør.

1.3.1 Projektets omfang

I dette afsnit redegøres kort for projektets omfang.

Ansøgers tekst

Der ønskes en udvidelse af slagtesvineproduktionen fra 13.649 slagtesvin (30-106 kg) til 23.292 slagtesvin (31-112 kg) svarende til 653,4 DE.

Der skal bygges 1.450 m² nye stalde, fordelt på en tilbygning på 250 m², og en stald på 1.200 m². Der etableres punktudsugning med biologisk rensning i stald 1-3. Yderligere etableres der teltoverdækning på de to største gyllebeholdere.

Husdyrgødningen produceret på bedriften er godkendt gennem godkendelsen på Kronborgvej 18.

Ansøgers 0-alternativ er beskrevet i det ikke-tekniske resume, afsnit 1.4.2.

Haderslev Kommunes vurdering

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen, og med de ændringer, der fremgår af denne godkendelses vilkår. Ovenstående beskrivelse er kun en kortfattet beskrivelse af projektets omfang, som vil blive beskrevet nærmere i de efterfølgende afsnit.

Det er kommunens vurdering, at projektet kun omfatter anlæg på den aktuelle ejendom og at denne ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med anlæg på andre ejendomme.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives på stedet uden væsentlige indvirkninger på miljøet. Miljøpåvirkningen, der kommer som følge af udvidelsen på husdyrbruget vurderes ikke at påvirke lokalområdet i negativ retning, jævnfør nærværende miljøgodkendelse.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der er meddelelsespligt. Det er kommunen, der vurderer, om fremtidige ændringer af bedriftens dyrehold eller staldindretning, opførsel af nye stalde eller opbevaringsanlæg skal udløse krav om tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer samt ændringer i ejerforhold skal ligeledes anmeldes til kommunen.

Nul-alternativ

Med hensyn til naboer vurderes det, at etableringen/udvidelsen af husdyrbruget ikke vil betyde væsentlige gener for naboerne omkring husdyrbruget.

Det er endvidere Haderslev Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser, af nul-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på husdyrbruget, ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil nul-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer med mere), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Nul-alternativet vurderes derfor ikke som værende et relevant valg.

Udnyttelsesfrist

Normalt gives der to år til at udnytte en godkendelse og det stilles som vilkår. Med udnyttet menes her, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Endvidere skal der være indsat et dyrehold svarende til opstart af den ansøgte produktion. Den fulde årsproduktion behøver således ikke at være nået inden for tidsfristen.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis den meddelte miljøgodkendelse, ikke har været udnyttet helt eller delvist i tre på hinanden følgende år, så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i seneste tre år, jf. § 33 i husdyrgodkendelsesloven.

Vilkår

1. Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

2. Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.

1.3.2 Tidligere godkendelser

I dette afsnit redegøres kort for husdyrbrugets tidligere godkendelser.

Ansøgers tekst

Ejendommen har en godkendelse jf. kap 5 i miljøbeskyttelsesloven. Godkendelse er fra 1997.

Haderslev Kommunes vurdering

Ejendommen godkendelse jf. kap 5 i miljøbeskyttelsesloven blev revurderet den 19. april 2010.

Dyreholdet blev ændret ved en § 19d fra den 2-1-2012.

Haderslev Kommune vurderer, at ansøgningsmaterialet tager udgangspunkt i det tidligere tilladte.

Denne miljøgodkendelse erstatter vilkår stillet i tidligere godkendelser for husdyrbruget.

1.3.3 Biaktiviteter

I dette afsnit redegøres der for biaktiviteter på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Der forefindes ingen biaktiviteter på husdyrbruget.

Haderslev Kommunes vurdering

Da der ikke forefindes biaktiviteter på husdyrbruget stilles der ikke vilkår i forhold hertil.

1.3.4 Husdyrbrugets ophør

I dette afsnit gøres der rede for, hvilke tiltag der planlægges at udføre for at forebygge forurening i forbindelse med husdyrbrugets ophør.

Ansøgers tekst

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter.
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at de beskrevne tiltag ved *husdyrbrugets ophør* er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.

Der er stillet vilkår om oprydning i forbindelse med bedriftens ophør, så risiko for forurening og gener i form af for eksempel lugt, fluer og skadedyr begrænses, og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand. Det er kommunen, som vurderer, om foranstaltningerne er tilstrækkelige og om en tilfredsstillende stand er opnået inden for en rimelig tidsfrist. Gyllebeholdere, der opføres uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, skal fjernes når beholderen ikke længere skal anvendes.

Følgende vilkår er stillet for at fastholde ansøgers intentioner.

Vilkår

3. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
4. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
5. Ved husdyrbrugets ophør skal ejendommens staldbygninger og gyllebeholder rengøres.

1.4 Offentlighed og høring

I dette afsnit gøres der rede for inddragelsen af offentligheden i forbindelse med denne afgørelse.

1.4.1 Offentlighed og høring

Der gøres her rede for inddragelse af offentligheden og lovpligtige høringer.

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser – tilladelse den 27. maj 2016.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

Høring af naboer og parter

Naboer og parter, samt ansøger selv og øvrige parter der har anmodet om orientering i sagen blev orienteret om ansøgningen om miljøgodkendelse og om udkast til miljøgodkendelse den 22. juni 2016 med en frist på 6 uger til at indsende bemærkninger.

Kommunen modtog ingen bemærkninger.

Offentliggørelse og klagevejledning

Miljøgodkendelsen af Sodegade 12, 6100 Haderslev i henhold til § 12 stk. 2 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, vil blive annonceret på kommunens hjemmeside www.haderslev.dk -> Politik og Dialog -> Høringer og afgørelser.

Klagefristen er fire uger fra offentliggørelsen, hvilket betyder, at en eventuel klage skal være modtaget senest onsdag den 07. september 2016. Ansøger vil ved klagefristens udløb få besked om kommunen har modtaget klager.

Det er muligt for enhver med individuel væsentlig interesse i en sag at påklage afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune, som har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune, Teknik og Miljø, Simmerstedvej 1A, 1., 6100 Haderslev eller teknikmiljoe@haderslev.dk. Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En klage over miljøgodkendelsen har som udgangspunkt ikke opsættende virkning på retten til at udnytte godkendelsen, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. § 81 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv. Udnyttelse af miljøgodkendelsen kan dog kun ske under opfyldelse af vilkårene, der er fastsat i denne godkendelse. Udnyttelsen af miljøgodkendelsen sker på eget ansvar, idet Natur- og Miljøklagenævnet i tilfælde af klage kan ændre eller ophæve en miljøgodkendelse.

Søgsmål kan anlægges for domstolene i henhold til § 90 i Husdyrgodkendelsesloven. Ønskes afgørelsens gyldighed afprøvet ved domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter miljøgodkendelsen er offentliggjort eller, hvis sagen påklages, inden 6 måneder efter at den endelige administrative afgørelse foreligger.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der i medfør af Offentlighedslovens § 7³ er mulighed for aktindsigt i sagen. Tidspunktet for eventuelt gennemsyn af sagen kan aftales telefonisk med Haderslev Kommune på 74 34 21 45.

Underretning

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Til implicerede parter:

- Ansøger Bram I/S, Grarup Overby 31, 6100 Haderslev
- Marianne Jytte Bram, Sodegade 12, 6100 Haderslev

Til naboer indenfor konsekvenszonen:

- Se høringsliste - Bilag 3

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Jakob Altenborg, Miljø og natur
e-mail: jakob@miljoeognatur.dk

³ Lov om offentlighed i forvaltningen - [LOV nr 606 af 12/06/2013](#).

- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Det Økologiske råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N
e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til kommunens hjemmeside:

- Embedslægerne i Region Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe
e-mail: syd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalafd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund, 6500 Vojens
e-mail: bent.karlsson@mail.dk
- Lokalafd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

1.4.2 Ikke-teknisk resume

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser beskrives i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af godkendelsen af projektet.

Placering

Stalden er placeret ca. 750 meter nord for Hejsager. Området er generelt præget af at være intensivt opdyrket. Der er få mindre naturområder og skove i området.

Transporter til og fra ejendommen

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil medføre en stigning i antallet af transportere. Antallet af transportere stiger fra 879 til ca. 1169 pr. år.

En del af transporterne foregår gennem tæt bebyggelse. I forbindelse med disse transportere er der opmærksomhed på at tage hensyn til beboere og medtrafikanter, og transporterne vurderes ikke at give anledning til øgede gener.

Husdyrgødning

Der produceres udelukkende gylle på ejendommen. Bedriftens anvendelse af husdyrgødning er godkendt gennem anden ejendom tilhørende Bram I/S.

Lugt

Der er 226 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, samt 729 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 2838 meter til nærmeste byzone, afstandene er beregnet som vægtede gennemsnitsafstande. Den korrigerede geneafstand som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo er beregnet til 513 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 857 og 1173 meter.

Geneafstanden er derfor ikke overholdt, og der er derfor indsendt en OML beregning hvori ejendommens faktiske ventilations data er anvendt. Gennem anvendelse af hyppig udsugning af husdyrgødning i stalde med drænet gulv, og ved etablering af punktudsugning og biologisk luftrensning i 3 stalde, viser OML beregningen at geneafstanden til nærmeste naboer kan overholdes.

Herved vil produktionen ikke medføre væsentlige lugtgener for naboerne.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand.

I alt husdyrgødning er godkendt gennem anden ejendom på bedriften.

Ammoniak

Etableringen overholder lovens krav om 30 % reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til referencetalen. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 2.240 kg N/år. Denne reduktion fremkommer på baggrund af hyppigt udsugning gylle fra stalde med drænet gulv, etablering af punktudsugning med efterfølgende biologisk rensning i 3 stalde, bedre foderudnyttelse samt overdækning af 2 gyllebeholdere. Udvidelsen medfører herefter en udledning på 7.081 kg N/år.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af gylle, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som tilfredsstillende.

Væsentlige alternativer

Der er for en stor del af udvidelsen tale om udvidelse i eksisterende stalde. Der skal etableres 1400 nye stipladser der etableres som forlængelse af allerede eksisterende bygninger. Der er overvejet om der findes væsentlige alternativer til den valgte placering, hvilket der ikke vurderes at være. Ejendommens nuværende bygningsmasse taget i betragtning vurderes der ikke at være udviklingsmuligheder i andre retninger end den valgte, hvis der ligeledes samtidigt tages hensyn til logistik og produktionslinjer.

0 – alternativ

0-alternativet er lig med ingen produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da det er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

2 Anlægget

2.1 Dyrehold og Management

I dette afsnit oplyses der om dyr og staldsystemer, der indgår i ansøgningen, samt om management og brug af bedste tilgængelige staldteknologi på husdyrbruget.

Ansøgers tekst

Beskrivelse af dyreholdet

Der ønskes en udvidelse af slagtesvineproduktionen fra 13.649 slagtesvin (30-106 kg) til 23.292 slagtesvin (31-112 kg) svarende til 653,4 DE.

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
SvSI04	Slagtesvin, Drænet gulv + spalter (33/67)	Nudrift	13649	349,20
		Ansøgt	10392	515,95
SvSI02	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	4900	137,46

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årssø*	Antal DE
						Ind	Ud		
Stald 1	Nej	SvSI04	Nudrift	1148	300	30,00	106,00		29,37
			Ansøgt	1148	300	31,00	112,00		32,20
Stald 2	Nej	SvSI04	Nudrift	1722	500	30,00	106,00		44,06
			Ansøgt	1722	640	31,00	112,00		48,31
Stald 3	Nej	SvSI04	Nudrift	1722	500	30,00	106,00		44,06
			Ansøgt	1722	500	31,00	112,00		48,31
Stald 4	Nej	SvSI04	Nudrift	3444	1300	30,00	106,00		88,11
			Ansøgt	4550	1300	31,00	112,00		127,64
Stald 5	Nej	SvSI04	Nudrift	5613	2200	30,00	106,00		143,61
			Ansøgt	9250	2500	31,00	112,00		259,49
Stald 6	Nej	SvSI02	Nudrift	0	0	31,00	112,00		0,00
			Ansøgt	4200	1200	31,00	112,00		117,82
Stald 7	Nej	SvSI02	Nudrift	0	0	31,00	112,00		0,00
			Ansøgt	700	200	31,00	112,00		19,64
Sum			Nudrift						349,20
			Ansøgt						653,41
Ændring alle produktioner:									304,20

Der er ingen udegående dyr.

Beskrivelse af anlægget

Der skal bygges 1450 m² nye stalde, fordelt på en tilbygning på 250 m², og en stald på 1200 m².

Ventilation

Staldene er med undertryksventilation med vægventiler. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation og overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget. Afkasthastigheden er ca. 15 m/s. Ventilationen er frekvensstyret.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur

Management

Medarbejdere

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskyllendstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

Dagligt tilsyn

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres småreparationer, når det er nødvendigt. Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget, som udføres af kompetent personale.

Mark- gødningsplan

Der bliver hvert år udarbejdet gødningsregnskab af en planteavlskonsulent.

Sprøjtejournal

Der er ikke markdrift fra ejendommen.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

Der er ingen renoveringsplaner. Der er tale om etablering af nye stalde og i forbindelse med planlægningen, vil der naturligvis blive lagt vægt på anvendelse af den mest energibesparende teknologi.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af staldinventar og driftsbygninger.

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger. I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.

- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.
-

Beskrivelse af egenkontrol

- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.
- En gang årligt udarbejdes "Gødnings- og husdyrindberetning", til dokumentation af husdyrholdets størrelse.

Rengøring og desinfektion

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Bedste tilgængelige staldteknologi

BAT niveau

Miljøstyrelsen har vurderet, hvad der er muligt for at overholde BAT i en svineproduktion. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

Det vejledende BAT niveau er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 9.707 kg N/år.

De nye stalde etableres med delvist spaltegulv, der etableres punktudsugning med biologisk rensning i stald 1-3 og de to største gyllebeholdere overdækkes. Herved reduceres ammoniakfordampningen til 7.081 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

BAT redegørelse staldanlæg

Eksisterende stalde

Staldene er med drænet gulv.

Fast gulv

Der er ingen fast gulv.

Gyllekøling

Der bliver ikke etableret gyllekøling, da ammoniakkrav imødekommes på anden vis.

Forsuring

Der vil ikke blive etableret gylleforsuring, da ammoniakkrav imødekommes på anden vis.

Luftrensning

I forbindelse med udvidelse vil der blive etableret punktudsugning med biologisk luftrensning i stald 1-3.

Sammenfatning

Sammenholdes ansøgers valg og fravalg af staldteknik vurderes det, at det ansøgte lever op til BAT.

Nye stalde

Staldene etableres med delvist spaltegulv med 25 % fast gulv

Fast gulv

Der er 25 % fast gulv

Gyllekøling

Der bliver ikke etableret gyllekøling, da ammoniakkrav imødekommes på anden vis.

Forsuring

Der vil ikke blive etableret gylleforsuring, da ammoniakkrav imødekommes på anden vis.

Luftrensning

I forbindelse med udvidelse er kemisk og biologisk luftrensning overvejet i forhold til ammoniakreduktion. Både biologisk og kemisk luftrensning er dyrt at etablere og har høje driftsomkostninger. Det vurderes derfor, at omkostningerne til etablering af luftrensning vil blive for høje, og derfor falder luftrensning ikke indenfor principperne i BAT.

Sammenfatning

Sammenholdes ansøgers valg og fravalg af staldteknik vurderes det, at det ansøgte lever op til BAT.

Samlet vurdering

Det vurderes, at ejendommen i betragtning af udvidelsens størrelse lever op til, hvad der kan forventes af BAT i sådan en produktion. Yderligere reduktioner af emissionerne af ammoniak vil medføre betydelige investeringer, som ikke vil være proportionale med produktionens størrelse og omfanget af nybyggeri. Ligeledes lever bedriften op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav.

Fravalgene af yderligere teknologi skal også ses i lyset af, at man på bedriften lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT emissionskrav. Miljøstyrelsen har i forbindelse med det forberedende arbejde til niveauerne vurderet, hvad der kan lade sig gøre i relation til proportionalitetsprincippet.

Det skal yderligere understreges, at man på ejendommen ligger under miljøstyrelsens BAT niveau. Dette er et bevist tilvalg fra ansøgers side, at man ønsker at reducere ammoniakemissionen mest muligt indenfor for det økonomiske råderum.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampningen

Der anvendes reduceret tildeling af foder, således der anvendes 2,65 FE/kg tilvækst.

BAT niveau fosfor

Analogt til det vejledende niveau for ammoniak har Miljøstyrelsen beregnet hvilket niveau, der er proportionalt i relation til fosfor. For slagtesvin er vejledende BAT niveau 22,3 kg P/DE.

Dyretype	Antal DE	BAT niveau Kg P/DE	Kg P
Slagtesvin	653,40	22,3	14.570

BAT niveauet er for fosfor er beregnet til 14.570 kg P. Mængden af fosfor i gyllen er gennem husdyrgodkendelse.dk beregnet til 13.630 kg P/år. Dette niveau opnås ved bedre foderudnyttelse, således der anvendes 2,65 FE/kg tilvækst.

Det vurderes derfor, at Miljøstyrelsens vejledende fosfor niveau overholdes.

Haderslev Kommunes vurdering

Dyrehold

Der stilles vilkår til fastholdelse af den beskrevne produktion. Der kan dog være situationer (eks. Sygdom i besætningen, slagteristrejke m.v.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det tilladte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor Haderslev Kommune, og det er op til kommunen at vurdere, om afvigelse i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Anlæg

Der etableres punktudsugning med biologisk luftrensningsanlæg i stald 1-3, der har en ammoniak og lugt reducerende virkning. Effekten af det valgte biologisk rensning er på 944 kg N/år. Yderligere reducerer det biologiske luftrensningsanlæg lugtemissionen med 40 % fra de tre stalde. Det ansøgte bliver fastholdt ved vilkår. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med Miljøstyrelsens forslag til vilkår "Godkendelsesvilkår for Farm AirClean BIO Flex 3-stage".

De to nye stalde, stald 6 og stald 7 indrettes med delvis spaltegulv, 25 % fast gulv, der har en ammoniak reducerende virkning. Det ansøgte bliver fastholdt ved vilkår. Effekten af det valgte staldsystem er på 457 kg N/år. Der stilles vilkår til fastholdelse af de beskrevne nye staldanlæg.

Management

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne management er med til at sikre BAT på husdyrbruget.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladerne, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Der er i det ansøgte redegjort for forebyggelse af uheld m.v. ved at der er indsendt en beredskabsplan. Der er stillet vilkår omkring tilgængelighed og revision af husdyrbrugets beredskabsplan. Idet det vurderes at regelmæssig revision og planens synlighed er medvirkende til at skabe bevidsthed om og derved forebyggelse af uheld. Det er ejerens pligt, at medarbejdere har kendskab indholdet af beredskabsplan.

Rengøring og desinfektion

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne vedrørende rengøring er at betragte som BAT. På grund af størrelsen af besætningen og den relativt korte afstand til enkeltbeboelser og samlet bebyggelse stilles der vilkår om, at ventilation i de enkelte staldafsnit skal rengøres og efterses jævnlige (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise).

Bedste tilgængelige staldteknologi

Haderslev Kommune vurderer, at det beskrevne vedrørende staldteknologi er at betragte som BAT. Ansøger har endvidere redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt. Haderslev Kommune

vurdering vedrørende "vejledende BAT-emissionsgrænseværdien for ammoniak" fremgår af afsnit 2.5.4 Ammoniak.

Bedste tilgængelige foderteknologi

Det generelle ammoniakreduktionskrav og det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak

Der er anvendt følgende teknikker som virkemiddel for at overholde "det generelle ammoniakreduktionskrav" og "det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak":

- I stald 1, 2 og 3 etableres der "biologisk luftvasker".
- Stald 6 og 7 etableres med "delvist spaltegulv med 25 % fast gulv".
- Der monteres fast overdækning på gyllebeholder II og III.
- Der er anvendt reduceret fodertildeling (2,65 FE pr. slagtesvin).

Haderslev Kommunes vurdering og ansøgers redegørelse vedrørende "det generelle ammoniakreduktionskrav" og "det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak" behandles i afsnit 2.5.4.1 - Ammoniaktab.

Vejledende emissionskrav for fosfor

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT) vedrørende fosfor, idet emissionsgrænseværdien for fosfor er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for fosfor er beregnet til 14.571 kgP/år. Den indsendte ansøgning viser en fosforemission på 13.631 kgP/år. Derved er BAT niveauet for fosfor overholdt med 940 kgP/år.

Der er anvendt reduceret fodertildeling (2,65 FE pr. slagtesvin) som virkemiddel for at overholde de vejledende emissionsgrænseværdier for fosfor.

Ansøger har endvidere redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT) vedrørende foderteknologi, idet emissionsgrænseværdien for ammoniak og fosfor er overholdt.

Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige foderteknologi. Disse vilkår stilles i overensstemmelse med teknologibladene, der er udarbejdet af Miljøstyrelsen. Der gøres opmærksomt på at der er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre, så længe antal kg N og P ab dyr fra slagtesvinene ikke overstiges.

Vilkår

Dyrehold

6. Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 23.292 producerede slagtesvin (31-112 kg) (6640 stipladser), svarende til 653,4⁴, efter nugældende dyreenhedsberegninger.

⁴ Beregnet efter Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

Anlæg

7. Afkast fra staldafsnit 1, 2 og 3 skal tilsluttes et biologisk luftrensningsanlæg som er dimensioneret til, at ammoniakemissionen fra staldene reduceres med mindst 49 % og at lugtemissionen reduceres med mindst 40 %.
8. Der skal foreligge staldvent-beregning eller tilsvarende for det biologiske luftrensningsanlæg til dokumentation for anlæggets miljøeffektivitet senest 4 uger efter, at der er indgået aftale med leverandøren om levering af luftrensningsanlægget. Af beregningerne skal x, y, z og w i det følgende fremgå:
9. Ventilationssystemet skal være dimensioneret til at luftrensningsanlægget behandler (x) m³ luft pr. time, hvor (y) m³ luft pr. time svarer til (z) % af den maksimale dimensionerede ventilationskapacitet fra stald 1, 2 og 3. De første 0 – (w) m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensningsanlægget.
10. Luftrensningsanlægget skal forsynes med differenstrykmåler, vandmåler samt ledningsevnesensor. Ledningsevnesensoren skal være placeret i bundkar til filter 2.
11. Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt med forbehold for mindre driftstop i forbindelse med rengøring, vedligehold og serviceeftersyn.
12. Luftrensningsanlæggets ledningsevne skal være indstillet i henhold til SKOVs anbefalinger og ikke overstige 15 mS/cm i bundkar ved filter 2.
13. Tryktabet over luftrensningsanlægget bør ikke overstige 70 pascal (Pa).
14. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
15. Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:
 - Ledningsevnen (som minimum på timebasis)
 - Luftrensningsanlæggets driftstid
 - Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
 - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
 - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
16. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver fjerde måned. Kalibrering af ledningsevnesensoren skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftalen med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
17. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 3 uger.

18. Logbogen/den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensoren skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
19. I de to nye stalde, stald 6 og stald 7 (1400 stipladser) skal stierne indrettes med mindst 25 procent fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være drænet/spaltegulv.

Management

20. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
21. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
22. "Nærvæd uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
23. Ventilationssystemet skal serviceres i overensstemmelse med producentens anvisninger, og serviceeftersyn skal foretages af et akkrediteret firma.
24. Ventilation i de enkelte staldafsnit skal rengøres og efterses jævnligt (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise).

Foderteknologi

25. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 60.706 kg N pr. år.

"N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$(((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) \text{ tilvækst}), \text{ hvor}$$
$$\text{afgangsvægt} = \text{slagtevægt} \times 1,31. =$$

$$((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 2,65 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times 145,7 \text{ g råprotein pr. FEsv}/6250) - ((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) = 2,6063 \text{ kg N pr. slagtesvin}$$

Det er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre, så længe antal kg N ab dyr fra slagtesvinene ikke overstiges.

26. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 13.622 kg P pr. år.

"P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FESV pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FESV}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

$$((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 2,65 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times 4,80 \text{ g fosfor pr. FEsv}/1000) - ((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = 0,5848 \text{ kg P pr. slagtesvin}$$

Det er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre, så længe antal kg P ab dyr fra slagtesvinene ikke overstiges.

27. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
- gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs-, og afgangsvægt/slagtevægt)
- foderforbrug pr. kg tilvækst
- det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv i foderblandingerne.
- det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.

28. N ab dyr og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.

29. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.

30. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

2.2 Lokalisering

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets lokalisering. Det vil sige hvordan husdyrbruget er placeret i forhold til steder, hvor der efter lovgivningen gælder et fast afstandskrav samt placeringen i landskabet.

Ansøgers tekst

Der er tale om udvidelse af eksisterende slagtesvineproduktion ca. 750 meter nord for Hejsager. Området er generelt præget af at være et område med meget landbrug.

Anlæg - Husdyrbrugets samlede anlæg

Materialevalg

	Grund-plan ca.	Byg- nings- højde ca.	Tag- hæld- ning	Bygningsmaterialer/f arver	Anvendelse
Stald 1	320 m ²	8 m	25 °	Pudset, gråt tag	Slagtesvin
Stald 2	650 m ²	10 m	30 °	Pudset, gråt tag	Slagtesvin
Stald 3	630 m ²	7 m	25	Gule sten, gråt tag	Slagtesvin
Stald 4	1370 m ²	10 m	30	Pudset, gråt tag	Slagtesvin
Stald 5	2060 m ²	7m	25	Pudset, gråt tag	Slagtesvin
Stald 6	1200 m ²	7 m	25	Pudset, gråt tag	Slagtesvin

Stald 7	250 m ²	7 m	25	Pudset, gråt tag	Slagtesvin
Gylletank I	1200 m ³			Elementer	Gylle
Gylletank II	3500 m ³			Elementer, grå overdækning	Gylle
Gylletank III	5500 m ³			Elementer grå overdækning	Gylle

2.2.1 Faste afstandskrav

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets placering i forhold til de faste afstandskrav, der gælder efter husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20.

Ansøgers tekst

Generelle afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone	5300 m	Starup	50 m
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige sommerhusområde	3300 m	Mod syd	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål	740 m	Hejsager	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	-	Ingen områder indenfor 1000 m	50 m
Nabobeboelse med landbrugspligt	60 m	Nordøst for stald 1	50 m
Nabobeboelse u. landbrugspligt	115 m	nordøst for stalden	50 m

Afstandskrav

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Beboelse på samme ejendom	78 m	Fra ny stald 6	15 m

Levnedsmiddelvirksomhed	-	Over 1000 meter	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	1000 m	Hejsager	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	120 m	Sode	25 m
Vandløb	140 m	vest for ejendommen	15 m
Dræn	> 15 m		15 m
Sø	100 m	Vest for stald 6	15 m
Privat fælles vej/ offentlig vej	145 m	Fra stald	15 m
Naboskel	50 m	Fra stald	30 m

Se i øvrigt bilag 7 "oversigtsplan med angivelse af naboer".

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 8 og 20 er overholdt, og der stilles derfor ikke skærpende vilkår. Der gøres opmærksomt på, at der løber en vej på nordøst siden af anlægget, vejen har matrikel nr. 28 Sode, Halk. Afstanden til denne vej fra den nye stald er 45 m.

Der er stillet vilkår om at dræn og riste nærmere end 15 meter fra gyllebeholdere, stalde og lignende skal sløjfes/omlægges, således at afstandskravet på 15 m overholdes.

Vilkår

31. Dræn og riste, der ligger nærmere end 15 meter fra opbevaringsanlæg for husdyrgødning, og lign. herunder staldanlæg skal tilledes opbevaringsbeholder for flydende husdyrgødning eller sløjfes/omlægges.

2.2.2 Landskabet og planforhold

I dette afsnit gøres der rede for placeringen af husdyrbrugets bygninger i landskabet, og hvordan de påvirker landskabet.

Ansøgers tekst

Planforhold, Landskabelige hensyn

Det planlagte byggeri ligger udenfor særlige udpegninger.

De ansøgte anlæg er placeret indenfor:

	Ja	Nej
Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser mv.:		X

Områder med landskabelig værdi:		X
Uforstyrrede landskaber:	X	
Områder med særlig geologisk værdi:		X
Rekreative interesseområder:		X
Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer:		X
Kirkeomgivelser:		X
Kystnærhedszonen:		X
Lavsundsarealer inkl. evt. okkerklassificering	X	
Skovrejsningsområder:		X
Sø- og åbeskyttelseslinie:		X
Kirkebyggelinje:		X
Fortidsmindelinje:		X
Beskyttede sten- og jorddiger:		X
Naturområder med særlige beskyttelsesinteresser mv.:		X
Områder med landskabelig værdi:		X

Landskab

Der er afskærmende beplantning omkring ejendommen i stort set alle retninger, og der er ikke planlagt yderligere beplantning.

Haderslev Kommunes vurdering

Planforhold

Under til bygningen på 250 m², og under det meste af den nye stald på 1200 m², ligger der lavbund, humusjord. For at sikre at fundamentet bygges til at kunne bære på den givende undergrund, stilles der vilkår om at der skal laves en geoteknisk forundersøgelse inden

byggeriet igangsættes. Når det sikres at fundamentet dimensioneres efter bund forholdene reduceres faren for at der opstår revner i byggeriet, herunder gødningsopbevaringsanlægget.

Det vurderes, at de angive planforhold er korrekt beskrevet og det vurderes, at disse planforhold ikke har betydning for gennemførelse af det ansøgte projekt.

Landskabet

Ejendommen Sodegade 12 er omfattet af landskabsudpegningen, uforstyrret landskab i kommuneplan 2013.

Da tilbygningen til den eksisterende staldbygning samtidig ligger pænt indpasset i eksisterende bygninger, ser vi ikke behov for at stille krav om beplantning omkring tilbygningen.

Da der er tale om en forlængelse af en eksisterende bygning, vil det give det mest harmoniske bygningsudtryk og den mest uforstyrrede landskabsoplevelse, at der anvendes samme tag og facadematerialer som på den eksisterende bygning. Der stilles tillige vilkår om at overdækning af de to gyllebeholdere skal udføres i dæmpede, mørke jordfarver.

I forhold til landskabet så vurderes det, at det ansøgte projekt med de stillede vilkår indpasses i det uforstyrrede landskab, således at oplevelsen af det ikke ændres markant.

Vilkår

32. Der skal udarbejdes en geoteknisk forundersøgelse, inden det nye byggeri igangsættes.

33. Der skal anvendes samme tag og facadematerialer på tilbygning (stald 7) og på den nye stald (stald 6) som på slagtesvinestald 5. Hvis der mod forventning skal skiftes tag på staldbygningen i sin helhed, skal tagmateriale udføres i en mørk farve indenfor jordfarveskalaen, svarende til tagfarverne på de bygninger der på tegningen hedder værksted og lade.

34. Overdækning af de to gyllebeholdere skal udføres i dæmpede, mørke jordfarver.

2.3 Energi- og vandforbrug

I dette afsnit gøres der rede for husdyrbrugets energi- og vandforbrug, som ses i forhold til BAT, på hvilken baggrund det vurderes om der er grund til at implementere teknik eller management, som kan nedsætte forbruget.

2.3.1 Energiforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets energiforbrug.

Ansøgers tekst

Energi

Type	Forbrug før	Forbrug efter
Elforbrug	135.000 kwh	250.000 kwh
Fyringsolie stuehus	Halmfyr	Halmfyr
Dieselolie til markbruget	-	-

BAT energi, energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Nye stalde vil blive etableret med LED belysning
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 7-18 og i den periode vil lyset være tændt 2 timer dagligt. I mørkeperioder vil lyset være tændt minimum 8 timer.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:

Der skal ikke tørres korn på ejendommen.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:

Slagtesvinestalden er med undertryksventilation med vægventiler. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation og overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget. Ventilationen er frekvensstyret.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af energiforbrugende installationer er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere energiforbruget løbende med henblik på at identificerer defekter samt vælge udstyr med fokus på energisparende egenskaber.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Vilkår

35. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af henholdsvis el, olie/gas/halm, der medgår til følgende dele af anlægget: [NÆVN HVILKE DELE] Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

36. Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Finansieringen af processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler påhviler husdyrbruget.

2.3.2 Vandforbrug

Der gøres her rede for husdyrbrugets vandforbrug.

Ansøgers tekst

Vand

Type	Forbrug før	Forbrug Efter
Årligt forbrug af drikkevand	6750 m ³	11750 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	800 m ³	1400 m ³

* Drikkevandet er beregnet ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog i driftsplanlægning 2015"

BAT vand, vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og i blødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.

Haderslev Kommunes vurdering

Vandforsyningen er fra egen boring.

Det vurderes, at regelmæssigt opsyn og vedligeholdelse af vandforbruget er at betragte som BAT.

Det vurderes, som værende BAT management, at registrere vandforbruget løbende med henblik på at identificere defekter samt vælge udstyr med fokus på vandbesparelser.

Der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn. Endvidere stilles der vilkår om, at der i forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Haderslev Kommune vurderer, at vandforbruget på bedriften er i overensstemmelse med normtal og stiller derfor ingen skærpene vilkår med henblik på at nedbringe forbruget.

Vilkår

37. Vandforbruget, der medgår direkte i husdyrproduktionen, såsom dyrenes drikkevand og vask af stalde skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
38. Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.

2.4 Gener

I dette afsnit beskrives de gener, der kan være forbundet med produktionen af husdyr på bedriften og med arbejdet på udbringingsarealerne. Det vurderes hvorledes disse gener kan minimeres.

2.4.1 Lugt

Ansøgers tekst

Der er 226 meter til nærmeste enkeltliggende nabo, samt 729 meter til nærmeste samlede bebyggelse og 2838 meter til nærmeste byzone, afstandene er beregnet som vægtede gennemsnitsafstande. Den korrigerede geneafstand som beregnes i husdyrgodkendelse.dk til nærmeste nabo er beregnet til 513 meter og til samlet bebyggelse og byzone er den henholdsvis 857 og 1173 meter.

Geneafstanden er derfor ikke overholdt, og der er derfor indsendt en OML beregning hvori ejendommens faktiske ventilations data er anvendt. Gennem anvendelse af hyppig udsugning af husdyrgødning i stalde med drænet gulv, og ved etablering af punktudsugning og biologisk luftrensning i 3 stalde.

Gennem anvendelse af punktudsugning skal der føres en væsentlig mindre mængde luft gennem det biologiske filter. Effektiviteten af filteret bliver tilsvarende lavere og kan beregnes ud fra formel $0,39 \cdot E+9$. Hvis der tager udgangspunkt i FarmAirclean bioflex 3, kan lugtreduktionen beregnes til 40 %.

Sammenholdt med at bygningerne er væsentligt højere end normale landbrugsbygninger og at afkastene på stald 5 er forhøjet, giver det en lugtspredning der væsentligt afviger fra standard spredningen i husdyrgodkendelse.dk.

OML resultatet er vedlagt og af resultatfilen fremgår desuden de væsentligste data i relation til de forskellige afkast, der er ligeledes vedlagt oversigt over de forskellige afkasts nummerering.

Ligeledes er inddraget reglerne om kumulation i forhold til nabo mod nord, hvor der indenfor 100 meter findes en anden ejendom med husdyrproduktion. Den fysiske afstand til naboen er 222 meter fra lugtcentrum, og jf. bekendtgørelsens regler skal geneafstanden forøges med 10 %, genekriteriet skal derfor være overholdt ved en afstand af 202 meter fra lugtcentrum.

Udover nabo mod nord (10 grader) ligger der en nabo mod vest i 300 grader og en afstand af 250 meter, samt samlet bebyggelse mod syd i Hejsager i en afstand af 740 meter og retning 220 grader. Disse afstande er indtastet som receptorcirkler i resultatfilen således lugtpåvirkningen direkte kan aflæses i resultatfilen.

OML beregningen viser at med de valgte tiltag kan genekriterierne til nærmeste naboer og samlet bebyggelse overholdes.

Herved vil produktionen ikke medføre væsentlige lugtgener for naboerne.

Haderslev Kommunes vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelse indenfor de tre typer er overholdt, jf. ansøgningsmaterialet ovenfor. Haderslev Kommune vurderer derfor, at lugt fra stalde ikke vurderes, at medføre væsentligt gener for naboerne.

De af ansøger beskrevne tiltag til begrænsning af eventuelle lugtgener fastholdes gennem vilkår. Der er stillet vilkår til hyppig udslusning af gylle, etablering af punktudsugning og biologisk luftrensning i 3 stalde og til ventilation, da der er anvendt en OML til beregning af lugt.

Ventilation

Den konkrete OML-beregning viser at lugtniveauet ved nabobeboelser ikke overskrider niveauet som er fastsat i godkendelsesbekendtgørelsen. Forudsætningerne i OML-beregningen er fastholdt med vilkår.

Det er en forudsætning for overholdelse af lugtgenekriterierne, at der sættes "miljøkryds" i alle ventilationsafkast. Effekten af miljøkryds er indregnet i OML-modellen som en 15 % reduktion af afkastenes indre diameter. Reduktion af den indre diameter giver en beregningsmæssig forøgelse af afkasthastigheden på 40 %. Reduktion af diameteren øger afkasthastigheden og dermed lugtspredningen. Vilkår for afkasthastighed er stillet for den reelle afkasthastighed, som er 40 % mindre den "vertikale røggashastighed" opgivet i OML-resultatfilen.

Hyppig udslusning af gylle

Ansøger har oplyst, at for at nedsætte lugtgenerne vil der fremadrettet blive udsluset gylle hver uge. På baggrund af vurderingen af testresultaterne, har MELT indstillet til Miljøstyrelsen, at hyppig udslusning af gylle i slagtesvinestalde med fulddrænede gulve og rørudslusning kan optages på Miljøstyrelsens Teknologiliste. Det er vurderet af MELT, at testen lever op til Miljøstyrelsens Teknologilisteniveau og der kan fastsættes en lugtreducerende effekt på 20 procent ved udslusning af gylle ugentligt i forhold til hver 6. uge.

Punktudsugning med biologisk rensning

Der etableres punktudsugning med biologisk luftrensningsanlæg i stald 1-3, der har en lugt reducerende virkning på 40 % fra de tre stalde. Vilkår til fastholdelse af det ansøgte, drift og vedligeholdelse vedrørende det biologisk luftrensningsanlæg fremgår af kapitel "2.1 Dyrehold og Management".

Fast overdækning af gyllebeholdere

Dertil kommer, at der i kapitel "2.5.2 Husdyrgødning og foderopbevaring" er stillet vilkår om, at gyllebeholder II og III på henholdsvis 3.500 m³ og 5.500 m³ bliver overdækket med teldug for at mindske udledningen af næringsstoffer.

Fast overdækning betyder, at luftudskiftningen over gyllens overflade reduceres betydeligt, hvilket begrænser udledningen af lugtstoffer fra lageret. Flere undersøgelser har da også vist, at overdækning af gyllelagre med flydedug effektivt begrænser lugtafgivelsen fra lageret. De Bode (1991) fandt, at lufttæt overdækning af gyllelagre reducerede lugtafgivelsen med mellem 70 og 90 % sammenlignet med ingen overdækning, mens et overdækningslag bestående af snittet halm reducerede lugtafgivelsen med mellem 60 og 70 %. Der er ikke gennemført undersøgelser af, hvor effektivt overdækning af gyllelagre med telt og betonlåg begrænser lugtudledningen, men begge teknologier vurderes at føre til tilsvarende eller lavere lugtafgivelsen end referencesystemet.

Management

Tillige er det fundet nødvendigt at stille vilkår om, at der ikke må foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel, af husdyrgødning på anlægget på lørdage eller søn- og helligdage. Vilkåret er stillet da gyllebeholderen anvendes til svinegylle og ligger i en afstand,

der er mindre end 300 m fra 3 enkelte beboelser. Beboelserne ligger på hver sin samlede faste ejendom uden landbrugspligt. Der er tillige anvendt flere teknikker for at overholde genekriterierne fastsat i lovgivningen både til enkeltbeboelser og samlet bebyggelse.

Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hyppig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit og udstyr (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise). I kapitel "2.1 Dyrehold og Management" er der stillet vilkår om vedligehold og rengøring af ventilationsanlægget. Vilkåret er stillet da staldventilation også har effekt på lugtgenerne for omgivelserne.

Vilkår

Ventilation

39. Inden slagtesvineproduktionen udvides, skal der etableres to ekstra ventilationsafkast (angivet som afkast nr. 64 og 65 på oversigtskort i bilag 8).

40. Afkastene skal placeres som vist på tegningen i bilag 8. Afkasthøjden skal være minimum:

- 9 m over terræn når det gælder afkast 1-18 og 49-63.
- 10 m over terræn når det gælder afkast 33-36, 47-48 og 64-65.
- 11 m over terræn når det gælder afkast 19-24, 25-32 og 37-46.

41. Afkasthastigheden skal være mindst:

- 14,7 m/ sekund for afkast nr. 64-65.
- 9,2 m/sekund for afkast nr. 47-48.
- 9,8 m/sekund for afkast nr. 19-32 og 49-59.
- 10,6 m/sekund for afkast nr. 33-46 og 60-63.
- 11,0 m/sekund for afkast nr. 1-18.

42. Der skal indsættes miljøkryds i samtlige afkast på staldene med undtag af afkast 64 og 65.

43. Indre diameter af alle skorstenstoppe skal være 0,6 m med undtag af afkast 47-48 der skal have en diameter på 0,8 m.

44. Kommunen skal underrettes, inden der foretages ændringer i ventilationssystemet. Ved væsentlige ændringer af ventilation eller dyrehold skal der indsendes nye OML-beregninger.

Hyppig udslusning af gylle

45. Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.

46. Der skal føres logbog over udslusningen. Dato og tidspunkt for udslusningen skal registreres i logbogen. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Management

47. Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel, af husdyrgødning på anlægget på lørdage eller søn- og helligdage.
48. Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hyppig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit og udstyr (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise).
49. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der skønnes at være større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.

2.4.2 Støj

Ansøgers tekst

Beskrivelse af støjklider

Der kan forekomme støjklider fra:

- Foderanlæg og kompressor
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen

Driftsperiode for støjklider

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 6-18.

Foderanlægget er i drift fra 0-24 dagligt, med kontinuert fodring. Der anvendes vådfoder. Alle aktiviteter foregår dog inden døre i foderladen. Foderanlægget er placeret inden døre, for at mindske støjen.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil.

Tiltag mod støjklider

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødig tomgangskørsel undgået.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer, at støjen forbundet med driften ikke vil være til gene for omkringboende på baggrund af ovenstående beskrivelse.

Der stilles vilkår om, at de vejledende støjgrænser fra miljøstyrelsen overholdes, da husdyrbruget har en afstand på mindre end 300 meter til nærmeste nabobeboelse.

Vilkår

50. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Mandag-Fredag	kl. 07-18	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07-14	8 timer (reference)	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07-18	8 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage	kl. 18-22	1 timer (reference)	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22-07	0,5 timer (reference)	40 dB(A)
Spidsværdis	kl. 22-07	-	55 dB(A)

51. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.

2.4.3 Lys

Ansøgers tekst

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning ved udleveringsrampe og ved foderindlevering.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at belysning på ejendommen ved overholdelse af nedenstående vilkår ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for de omkringboende eller i forhold til landskabelige hensyn.

Vilkår

52. Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.

53. Udendørs belysning og lys fra stalde skal afskærmes, således at der ikke opstår væsentlige lysgener for omkringboende. Det er tilsynsmyndigheden der afgør om en lyskilde medfører væsentlige lysgener for omkringboende.

2.4.4 Fluer og skadedyr

Ansøgers tekst

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der anvendes rovfluer.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer.

Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 611 af 23. juni 2001). Der laves aftale med Mortalin.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at ansøger søger at minimere gener fra fluer og skadedyr, hvilket fastholdes gennem vilkår om ryddelighed og vilkår om, at overholde retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet, Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi; <http://www.dpil.dk/dpil2005/sporgom.htm>. Bemærk at sidstnævnte retningslinjer opdateres årligt.

Vilkår

54. På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrlaboratoriet.
55. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
56. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

2.4.5 Støv

Ansøgers tekst

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af færdigfoder.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer på baggrund af ovenstående redegørelse, at støvgener fra husdyrbruget ikke vil give væsentlige gener.

Der henvises til god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der er tillige stillet vilkår i kapitel "2.1 Dyrhold og Management" om at ventilation i de enkelte staldafsnit skal rengøres og efterses jævnligt (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise). Regelmæssig rengøring reducerer faren for unødige støvgener.

Vilkår

57. Fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.

2.4.6 Transport

Ansøgers tekst

Til og frakørselsveje er anført på situationsplanen

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/ år	Kapacitet pr. transport	Transport- middel	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Transport- middel
Transport af foder	365	7-25 tons	traktor	365	7-25 tons	traktor
Levering smågrise	45	300	traktor	80	300	traktor
Afhentning slagtesvin	65	210	Lastbil	110	210	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52		Lastbil	52	-	Lastbil
Gylle	300	25 tons	traktor	510	25 tons	traktor
Affald	52			52	-	Lastbil
Transporter i alt	879			1169		

Generelt: Antallet af transporter bør betragtes som retningsgivende. I og med der er tale om levende organismer, kan både udbytter på markerne og stald variere fra år til år, hvilket naturligvis har indflydelse på antallet af transporter

Husdyrgødning:

Transporter med husdyrgødning vil stige med ca. 210 læs pr år.

Foder og korn:

Kørsel i forbindelse med levering af foder vil blive på 365 læs, der vil blive tale om større mængder per levering.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Markdriften foregår fra anden ejet ejendom.

Haderslev Kommunes vurdering

Det er Haderslev Kommunes vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården, og at der ikke er flere udkørsler fra ejendommen end det er nødvendigt.

Det vurderes, at det stigende antal transporter til og fra husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige gener for beboere i lokalområdet.

Der stilles ingen særlige vilkår i forhold til transport.

2.5 Forurening

I dette afsnit beskrives den forurening, der kan være forbundet med husdyrbruget og det vurderes om der er fremkommet nye oplysninger, som gør at der er utilsigtet forurening forbundet med en uændret drift af husdyrbruget.

2.5.1 Spildevand

Ansøgers tekst

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	800 m ³	1400 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus	200 m ³	200 m ³		

Beskrivelse af spildevandstilledning

1400 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning efter udvidelsen.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Haderslev Kommunes vurdering

Haderslev Kommune vurderer at håndteringen af spildevand, omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ fra stalde sker i overensstemmelse med lovgivningens krav.

Det vurderes, at kapaciteten i ejendommens opbevaringsanlæg er tilstrækkelig til at rumme de angivne mængder spildevand som angives i ansøgers tekst, hvilket beskrives nærmere i afsnit 2.5.2 Husdyrgødning og foder. Opbevaringen af spildevand vurderes ikke separat, da spildevand opsamles sammen med husdyrgødning fra husdyrbruget.

Det skal sikres, at spildevandsbrønde for overfladevand, er placeret så der ikke kan ske afstrømning af forurenende stoffer til disse.

Markdriften foregår fra anden ejet ejendom.

Øvrigt spildevand håndteres efter anden lovgivning og er ikke omfattet af denne miljøgodkendelse. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der kan være behov for at søge udlednings- eller nedsivningstilladelse.

Vilkår

58. Tagnedløb skal sikres på en sådan måde at der ikke kan indrive forurenende stoffer.

⁵ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

2.5.2 Husdyrgødning og foderopbevaring

Ansøgers tekst

Gødningen opbevares i 3 gylletanke på 1200 m³, 3500 m³ og 5500 m³, de to største vil blive overdækket.

Beskrivelse af risici

- Utæthed i gyllebeholder
- Overløb af gylle

Beskrivelse af mulige uheld

Største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

Beskrivelse af risikominimering/BAT

Gyllebeholderne bliver etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllebeholderen bliver overdækket.

Gyllevognene er udstyret med en kran, således at vognen er selvlæssende. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af selvlæssende gyllevogne betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb gylle, kemikalie/oliespild. Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerrummet.

Beskrivelse af opbevaring af foder og halm

På ejendommen anvendes der vådfoder. Foderet blandes på anden ejendom og vil blive transporteret til ejendommen dagligt.

Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved fosfor udskilles via gødningen. Den primære årsag til den lave fordøjelighed er, at op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn er bundet som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin. Det er derfor nødvendigt, at enzymet fytase er til stede for, at den fytatbundne fosfor bliver tilgængelig for grisen. Der anvendes tilskudsfoder med ekstra fytase tilsat.

Der anvendes fasefodring på ejendommen.

Management på bedriften stiler mod et minimum af spild af foderrester.

Haderslev Kommunes vurdering

Opbevaring af husdyrgødning

Med en samlet gødningsproduktion på 12.815 m³ gylle og en opbevaringskapacitet på 10.200 m³ er der en opbevaringskapacitet på $(10.200/12.815 * 12 \text{ mdr.})$ 9,5 måneder.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er således opfyldt.

Det vurderes, at opbevaringskapaciteten til husdyrgødning og spildevand er tilstrækkelig, jævnfør Bilag 6 - Kapacitetserklæring. Haderslev Kommune gør opmærksom på, at hvis opbevaringskapaciteten ikke er tilstrækkelig for eksempel grundet problemer med udbringning med baggrund i nedbør eller frost, så er det ejerens ansvar, at sikre alternative opbevaringsmuligheder med henblik på at kunne overholde husdyrgødningsbekendtgørelsen. Kommunen henviser her for eksempel til Landboforeningernes gyllebanker og lignede registre.

Gyllebeholder - overdækket

For at kunne leve op til de vejledende emissionsgrænseværdier har ansøger beskrevet at gyllebeholder II og III på henholdsvis 3.500 m³ og 5.500 m³ bliver overdækket med telt for at mindske udledningen af næringsstoffer.

Ansøger beskriver, at den samlede ammoniakemission således vil falde med 331 kgN/år. Dette fastholdes gennem vilkår.

Gyllebeholder – flydelag

Husdyrbrugets "gyllebeholder I" som er på 1.200 m³ er med naturligt flydelag, hvilket Haderslev Kommune vurderer som værende i overensstemmelse med BAT, idet husdyrgødningsbekendtgørelsen⁶ overholdes.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at der jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsens § 20, stk. 6 er krav om, at der føres løbende og regelmæssig logbog, som dokumentation for, at overdækningen er tæt.

Vilkår

59. Gyllebeholder nr. II og III skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle samt fjernelse af bundfald. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Kommunen underrettes straks herom.
60. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
61. Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes. Ved befæstet areal forstås, et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning. Befæstet areal kan undgås, hvis der anvendes traktor med selvlæssende gyllevogn.

⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#)

2.5.3 Affald og miljøfarlige stoffer

Ansøgers tekst

Døde dyr

Opbevaring:

Døde dyr opbevares under kadaverkappe der er placeret 150 meter nede af grusvej umiddelbart nord for ejendommen og overfor Sodegade 19.

Maksimal mængde:

450 slagtesvin – dog med det forbehold at det naturligvis ikke kan forudsiges nøjagtigt.

Bortskaffelse:

Afhentes af DAKA

Beskrivelsen af fast affald

Fast affald

Affaldstype	Opbevarings- sted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder pr. år	EAK- kode	ISAG- kode
Olie- og kemi- kalieaffald:						
Spildolie				Ingen	13.02.08	06.01
Olietromle				ingen	15.01.04	56.20
Blyakkumulatorer				Ingen	16.06.01	05.99
Spraydåser	Stald	Egen	Kommunal modtagestation	100	16.05.04	23.00
Kanyler i særlig beholder	Stald	Egen	Kommunal modtagestation	varierende	18.02.02	05.13
Tørbatterier – NiCd		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Tørbatterier – Kviksølv		Egen	Kommunal modtagestation	1	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		15.01.02	52.00
Bigbags af PE-plast	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Stald/værksted	Egen	Kommunal modtagestation	25	20.01.21	79.00
Jern og metal	Intet fast	Produkthandler	Produkthandler	varierer	02.01.10	56.20
Diverse brændbart	Container	Torben Clausen	Kommunal modtagestation		Afhængig af indhold / 15.01.07	19.00
Glas	Intet fast	Egen	Kommunal modtagestation		20.01.02	51.00

Beskrivelse af kemikalier generelt

På ejendommen forekommer ingen opbevaring af klinisk / medicinsk affald (sprøjter medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge eller gennem den kommunale modtage station. Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Beskrivelse af pesticider

Ingen opbevaring af pesticider

Bortskaffelsen af pesticidrester og tomme emballager følger vejledningen på de enkelte produkter.

Beskrivelse af oliekemikalier

Der er ingen oliekemikalier på ejendommen. Al markdrift foregår fra anden ejet ejendom.

Beskrivelse af øvrige kemikalier

Medicin

Opbevaring af medicin sker i et skab i foderrummet.

Desinfektionsmidler

Desinfektion og rengøringskemikalier opbevares i foderlade.

Haderslev Kommunes vurdering

Det vurderes, at opbevaring og bortskaffelse af affald sker i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativ. Det stilles ikke vilkår til at sikre dette, da husdyrbruget som virksomhed i Haderslev Kommune er forpligtet til at overholde de gældende retningslinjer i affaldsregulativet.

Vi henviser i denne forbindelse også til at transportører af jern og metal, samt plastbeholdere med medicinglas, kanyler, skalpeller mv. skal være godkendt hertil. Se nærmere på www.affaldsregistret.mst.dk.

Opbevaring og håndtering af miljøfarlige stoffer vurderes ikke at være til risiko for miljøet, under forudsætning af følgende vilkår. Rengøring af maskiner og lastbiler skal ske på en et befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder af hensyn til de olierester, næringsstoffer med videre som sidder på. Rengøringen må gerne foregå på en anden ejendom.

Disse vilkår stilles for at sikre forsvarlig omgang med kemikalier. Med disse forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af kemikalier.

Vilkår

62. Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
63. Rengøring af maskiner og lastbiler skal ske på en et befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder af hensyn til de olierester, næringsstoffer med videre som sidder på.

2.5.4 Ammoniak

2.5.4.1 Ammoniaktab

Ansøgers tekst

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for mælkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-2226,21 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Ansøgt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	0
Ammoniaktab fra staldafsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	3442,99
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	3216,71
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	421,59
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	0,00

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	7081,29 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	9707,30 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-2626,00 kgN/år

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Stald 1	SvSi04	494,18	478,48	15,70	3,18%	0,00	0,00	0,00	478,48
		544,21	526,51	17,70	3,25%	235,81	57,99	17,08	215,64
Stald 2	SvSi04	741,27	717,72	23,54	3,18%	0,00	0,00	0,00	717,72
		816,32	789,77	26,55	3,25%	353,72	86,98	25,61	323,45
Stald 3	SvSi04	741,27	717,72	23,54	3,18%	0,00	0,00	0,00	717,72
		816,32	789,77	26,55	3,25%	353,72	86,98	25,61	323,45
Stald 4	SvSi04	1482,54	1435,45	47,09	3,18%	0,00	0,00	0,00	1435,45
		2156,94	2086,78	70,16	3,25%	0,00	436,31	63,17	1587,30
Stald 5	SvSi04	2416,23	2339,48	76,74	3,18%	0,00	0,00	0,00	2339,48
		4384,98	4242,36	142,62	3,25%	0,00	887,00	128,43	3226,93
Stald 6	SvSi02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		1991,02	1599,32	391,70	19,67%	0,00	334,29	61,16	1203,87
Stald 7	SvSi02	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		331,84	266,55	65,28	19,67%	0,00	55,72	10,19	200,65
Sum	Nudrift	5875,49	5688,85	186,61		0,00	0,00	0,00	5688,85
		Ansøgt	11041,63	10301,06	740,56		943,25	1945,27	331,25

Beskrivelse af teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning

Nye stalde etableres med delvist spaltegulv med 25 % fast gulv, gyllebeholderen er overdækket og der etableres punkt udsugning og biologisk luftrensning i stald 1-3.

Beskrivelse af foderoptimeringstiltag til begrænsning af ammoniakfordampningen

Der anvendes reduceret tildeling af foder, således der anvendes 2,65 FE/kg tilvækst.

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Etableringen overholder lovens krav om 30 % reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til referencestalden. Herudover reduceres ammoniakfordampning med 2.226 kg N/år. Denne reduktion fremkommer på baggrund af delvist spaltegulv, biologisk rensning samt overdækket gyllebeholder. Udvidelsen medfører herefter en udledning på 7.081 kg N/år.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Miljøstyrelsen har vurderet, hvad der er muligt for at overholde BAT i en svineproduktion. Det vejledende BAT niveau er senest opdateret 31. maj 2011.

Det vejledende BAT niveau er i husdyrgodkendelse.dk beregnet til 9.707 kg N/år.

De nye stalde etableres med delvist spaltegulv, der etableres punktudsugning med biologisk rensning i stald 1-3 og de to største gyllebeholdere overdækkes. Herved reduceres ammoniakfordampningen til 7.081 kg N/år og lever dermed op til det vejledende BAT niveau for bedriften.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der er i 2012 foretaget en anmeldelse af ændret dyrehold, og der er derfor lavet en kumulativ beregning af samtlige ændringer i løbet af de seneste 8 år til brug for vurderingen af påvirkning med ammoniak på nærmeste naturtyper.

Der er foretaget en række beregninger på afsætningen af ammoniak i de nærmeste naturtyper. Afsætningerne er beregnet i husdyrgodkendelse.dk

Haderslev Kommunes vurdering

Det generelle ammoniakreduktionskrav og det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak

Der er anvendt følgende teknikker som virkemiddel for at overholde "det generelle ammoniakreduktionskrav" og "det vejledende BAT-emissionskrav for ammoniak":

- I stald 1, 2 og 3 etableres der "biologisk luftvasker".
- Stald 6 og 7 etableres med "delvist spaltegulv med 25 % fast gulv".
- Der monteres fast overdækning på gyllebeholder II og III.
- Der er anvendt reduceret fodertildeling (2,65 FE pr. slagtesvin).

Der er stillet vilkår til fastholdelse af det ansøgte og i forhold til dokumentation af anvendelsen af bedste anvendelige staldteknologi og bedste anvendelige foderteknologi i afsnit 2.1. "Dyrehold og management" og afsnit 2.5.2. "Husdyrgødning og foder".

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Det generelle ammoniakreduktionskrav er en del af beskyttelsesniveauet for ammoniak. Kravet om reduktion af ammoniakemissionen gælder for udvidelser samt for stalde, der renoveres.

Det fremgår af nøgletal fra ansøgningskemaet, at det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % opfyldt med en margen på 2.226 kgN/år.

Vejledende emissionskrav for ammoniak

Ansøger har redegjort for, at husdyrbruget lever op til bedste anvendelige teknik (BAT), idet emissionsgrænseværdien for ammoniak er overholdt.

Det vejledende emissionskrav for ammoniak er beregnet til 9.707 kg N/år. Den indsendte ansøgning viser en ammoniakemission på 7.081 kg N/år. Derved er BAT niveauet for ammoniak overholdt med 2.626 kg N/år.

Haderslev Kommune vurderer endvidere, at fordampningen af ammoniak fra staldsystem og gødningsopbevaring er i overensstemmelse med BAT.

Ammoniakemissionen reduceres med de valgte staldsystemer med 741 kg N/år. Biologisk luftvasker reducerer ammoniakemissionen med 944 kg N/år. Reduceret fodertildeling reducerer ammoniakemissionen med 1.945 kg N/år. Overdækning af de to gyllebeholdere reducerer ammoniakemissionen med 331 kg N/år.

2.5.4.2 Påvirkning af natur

Ansøgers tekst

Nøgletal emission

Samlet emission fra stald og lager: 7.081,29 kg N/år

Meremission fra stald og lager: 1.392,43 kg N/år

Oversigt over naturpunkter

Navn	Kategori	Opretter	Kumulationen	Ruhed natur	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Skov	3	Ansøger	Nul ejendomme	S	+12,3	36,5
Habitat natur	1	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,1	0,3
Habitat natur2	1	Ansøger	Nul ejendomme	S	+0,1	0,3
Habitat natur3	1	Ansøger	Nul ejendomme	S	0,0	0,2
Nærmeste område	2	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	0,0	0,0
Overdrev	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,3	1,3
Sø	3	Ansøger	Nul ejendomme	V	+6,2	26,3
Eng	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,3	1,0
Overdrev2	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,3

Kategori 1 natur

Kategori 1 natur er nogle nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Lillebælt beliggende i en afstand af ca. 1,2 kilometer øst for staldene.

Produktionen medfører en deposition i de nærmeste naturområder som er en del af udpegningsgrundlaget på mellem 0,1-0,3 kg N/ha/år, hvilket ligger under afskæringskriteriet.

Kategori 2 natur

Kategori 2 natur er højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, og overdrev større end 2,5 ha beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder.

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrev, der ligger ca. 4500 m syd for ejendommen. Depositionsberegningen viser, at der ingen merdepositionen er og totaldepositionen er 0,0 kg N som følge af det ansøgte. Afskæringskriterierne i bekendtgørelsen overholdes dermed.

Kategori 3 natur

Kategori 3-natur er, heder, moser, ammoniakfølsomme skove og overdrev, som ligger udenfor natura 2000.

Der er foretaget en beregning af ammoniakdepositionen i de nærmeste naturområder, herunder også øvrige § 3 områder.

Fælles for alle de beregnede merdepositioner er, at merdepositionerne i forhold til Kat. 3 naturen til intet punkt overstiger 1,0 kg N/ha/år. Dermed overholder udvidelse bekendtgørelsens afskæringskriterier. Der ligger dog en potentiel ammoniakfølsom skov øst for anlægget. Skoven ejes delvist af ansøger. Skoven drives forstligt således der jævnlige udtages

træ og plantes nyt. Skoven har de seneste mange årtier modtaget et stort bidrag fra denne ejendom og derfor vil det være påfaldende såfremt vegetationen er kvælstoffølsom.

Til en sø ca. 100 meter fra bygningerne vil der være en merdeposition på 5,5 kg N/ha/år. Søen er beliggende i et større landbrugsområde, og vil derfor modtage et ikke uvæsentligt bidrag af kvælstof gennem overflade og drænvand, og det vurderes derfor at en deposition på 5,5 kg N/ha/år ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af søen.

Dermed vurderes udvidelsen at leve op til bekendtgørelsens krav om maksimal ammoniakdeposition for kategori 1,2 og 3 natur.

Samlet vurderes overholder udvidelsen afskæringskriterierne i bekendtgørelsen og dermed vil udvidelse ikke medføre en forringelse af naturen i området. Påvirkningerne at den omkringliggende natur er af underordnet karakter.

Haderslev Kommunes vurdering

Beskyttede naturtyper efter Husdyrgodkendelsesloven

Husdyrgodkendelsesloven⁷ og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen⁸ definerer en række kvælstoffølsomme naturtyper:

- Kategori 1 natur (§ 7, stk. 1, nr. 1) omfatter en række bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (opremset i bekendtgørelsens bilag 3) beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 2 natur (§ 7, stk. 1, nr. 2) omfatter bestemte ammoniakfølsomme naturtyper (højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha og overdrev større end 2,5 ha) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.
- Kategori 3 natur omfatter ammoniakfølsomme naturtyper (heder, moser, overdrev og skove) beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Tabel 1: Ammoniakdeposition til kategoriseret natur i nærheden af anlægget

Natur-område	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
<i>Kategori 1</i>					
Elle- og askeskov	Ca. 1,2 km øst	0,1	0,3	14,9	
<i>Kategori 2</i>					
<3000 m	-	0	0	-	10-20
<i>Kategori 3</i>					
Pot. N-følsom skov	Ca. 50-100 m øst	12,3	36,5	14,9	10-20

⁷ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

⁸ Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 1283 af 08/12/2014](#)

Overdrev	391 m øst	0,3	1,3	14,9	10-20
----------	-----------	-----	-----	------	-------

Anlæggets beliggenhed i forhold til kategoriseret natur er vist på bilag 9a og 9b.

Kategori 1 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 1 er en aske-og elleskov ved Bankel Nor, som findes ca. 1,5 km øst for det ansøgte projekt. Naturtypen modtager en ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt som er beregnet til 0,1 kg N/ha/år i mer-deposition og 0,3 kg N/ha/år i totaldeposition. Der findes ikke andre husdyrbrug indenfor 1000 m fra naturområdet. Det vurderes på den baggrund, at Husdyrgodkendelseslovens afskæringskriterier er overholdt og at aske-elleskoven ikke vil blive påvirket væsentligt af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 2 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 2 er Starup Hede, som findes ca. 8 km nordvest for det ansøgte projekt. Heden modtager ingen ammoniakdeposition fra det ansøgte projekt. Det vurderes derfor, at områdets naturtilstand ikke vil ændre sig som følge af projektet.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Kategori 3 natur

Den nærmeste naturtype omfattet af Husdyrgodkendelseslovens kategori 3 er en potentiel ammoniakfølsom skov – Sode Skov, som findes umiddelbart øst for ejendommen.

Jf. bilag 3 i Bek. om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug af 11/01/2016 kan en skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Ad 1) Det er en gammel løvskov, som er med på de ældste tilgængelige preussiske kort fra 1877-1878. Ligeledes er der skov på lave målebordsblade fra 1900-1940. Dvs. at der minimum har været skov i 138 år. Der findes dog ikke kort over det sønderjyske område, som går ca. 200 år tilbage i tiden. Det kan derfor ikke afklares alene ved at kigge på luftfotos og kort, om der er tale om en ammoniakfølsom skov.

Ad 2) Det er uvist om skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, men arealet har ikke været dyrket mark indenfor de sidste 134 år, hvor der har været skov. Om arealet har været dyrket mark tidligere er uvist.

Ad 3) Skoven er besigtiget d. 20. april 2016, se nedenstående fotos herfra. Der blev ikke fundet nøglebiotoper eller indikatorer for værdifuld gammelskov i form af gamle trunter, vindfælder, rodkager, træer med mos-/lavbevoksning i 2 meters højde, naturlige vandløb eller andet. Dog var der forekomst af enkelte halvgamle bøgetræer, hvoraf et var et redetræ for en stor rovfugl. Der blev fundet én naturskovindikerende gammelskovart, som er omfattet af skovlovens § 25 – nemlig guldnælde.

Skoven fremstår pletvis ret åben med en forholdsvis ung tilplantet bevoksning med enkelte ældre træer af især bøg og ahorn. Store dele er helt domineret af brombærkrat i bunden og ellers er bunden domineret af især vorterod og hvid anemone. Et centralt område er tilplantet med gran i rækker og der findes et par lige dybtliggende grøfter i skoven. Der blev fundet flg. arter: guldnælde, mangeløv, vorterod, hvid anemone, stor skovstjerne, skovmærke, brombær, hindbær, stor nælde, mosebunke, hyld, alm guldstjerne, alm. bingelurt. Heraf er alm.

guldnælde, hvid anemone, bingelurt, skovmærker og stor fladstjerne alle indikatorarter for naturkvalitet i skov. Alm. guldnælde er også at finde på artslisten over § 25-arter

Konkluderende vurderes skoven at være en gammel og værdifuld skov, som dog ikke indeholder tilstrækkelige karakteristiske elementer eller arter som indikerer ammoniakfølsomhed. Én forekommende § 25 gammelskovart vurderes ikke som tilstrækkeligt til at skoven er ammoniakfølsom. Det vurderes således, at skoven ikke overholder kriterierne for at indgå som ammoniak følsom og dermed er den ikke omfattet af restriktionerne for kategori 3 natur i bekendtgørelsen om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Derimod findes der et overdrev bag skoven ca. 400 m øst for anlægget, som er omfattet af kategori 3 natur. Det er beregnet i ansøgningsystemet, at overdrevet som følge af det ansøgte vil modtage en merdeposition på 0,3 kg N/ha/år. Beskyttelsesniveauet for kategori 3 naturtyper er mindst 1 kg i merdeposition. Da overdrevet modtager en merdeposition på mindre en 1 kg N/ha/år er husdyrgodkendelseslovens krav overholdt og det vurderes på den baggrund at naturtypens tilstand ikke vil ændre sig som følge af det ansøgte projekt.

Der stilles derfor ingen skærpende vilkår.

Beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelsesloven

Naturbeskyttelseslovens⁹ § 3 omfatter søer større end 100 m², udpegede vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af arealer, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Denne forpligtelse påhviler til en hver tid ejeren af arealet. I følge Husdyrgodkendelseslovens¹⁰ § 23 skal kommunen i sin vurdering varetage hensynet til natur, der er beskyttet mod tilstandsændringer.

Tabel 2: Ammoniakdeposition til § 3 natur i nærheden af anlægget

Natur-område (nærmeste)	Afstand til anlæg	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)	Baggrundsbelastning (kg N/ha/år)	Tålegrænse (kg N/ha/år)
Eng	424 øst	0,3	1,0	14,9	15-25
Sø	132 m SØ	6,2	26,3	14,9	-

Anlæggets beliggenhed i forhold til § 3 natur er vist på bilag 10.

Indenfor 1000 m fra anlægget findes der 7 vandhuller, 2 enge og to overdrev. Her er de nærmeste naturområder, som ikke er kategori natur vurderet.

Vandhuller: Det nærmest beliggende § 3 beskyttede naturområde er en sø, som findes ca. 130 m sydøst for det nærmeste staldafsnit og ca. 100 m fra den nærmeste gylletank. Søen modtager, ifølge beregninger i husdyrgodkendelse.dk, en øget deposition på 6,2 kg N/ha i forbindelse med udvidelsen. Søen blev besigtiget den 20/4 2016. Det er et næringsbelastet vandhul på ca. 800 m² med en estimeret naturtilstand som dårlig pga. ringe diversitet og dårlig vandkvalitet. Det vurderes ikke at være levested for padder pga. skygge og ringe

⁹ Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr 951 af 03/07/2013](#)

¹⁰ Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse mv af husdyrbrug – [LBK nr 1486 af 04/12/2009](#)

vandkvalitet. Hidtil har vandhullet modtaget ca. 20 kg N/ha/år fra Sodegade 12, hvilket sammen med beliggenheden ved dyrkede marker med påvirkning af næringsberiget dræn- og overfladevand vurderes at være medvirkende til at vandhullets naturtilstand er dårlig og at det ikke indeholder næringsstoffølsomme arter. Det vurderes på den baggrund, at der er tale om en sø med en høj tålegrænse for ammoniak og at en merbelastning på 6,2 kg ikke vil ændre naturtilstanden i vandhullet væsentligt.

Enge: Desuden findes en eng ca. 420 m øst for anlægget. Engen modtager en merdeposition på under 1 kg N/ha/år og idet et DMU notat af 26/06 2005 angiver, at der ingen målbar ændring er af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år vurderes det, at naturtypen ikke vil ændre tilstand.

Der stilles derfor ikke skærpende vilkår i forhold til naturtyper beskyttet jf. Naturbeskyttelseslovens § 3.

Beskyttede naturtyper og arter efter habitatbekendtgørelsen

Habitatbekendtgørelsen¹¹ udpeger en række internationale naturbeskyttelsesområder. De internationale naturbeskyttelsesområder kaldes Ramsarområder, Fuglebeskyttelsesområder og Habitatområder alt efter, om de er beskyttet efter Ramsarkonventionen eller efter EU's fuglebeskyttelses- og habitatdirektiver, og de tre typer områder går under fællesbetegnelsen Natura 2000-områder. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte naturtyper og i Danmark hjemmehørende arter. De udpegede arter omtales normalt som bilag IV-arter, fordi de er opført på habitatdirektivets bilag IV. Ifølge Habitatbekendtgørelsen er kommunen forpligtet til at lave en række vurderinger i forhold til Natura 2000-områderne og bilag IV-arterne, før den kan udstede en miljøgodkendelse efter Husdyrgodkendelsesloven:

§ 7, stk. 1: Kommunen skal foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt

§ 11, stk. 1: Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan

- *beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelses-område for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra a)*
- *ødelægge de plantearter, som er optaget i habitatdirektivets bilag IV, litra b i alle livsstadier*

Tabel 3: Natura 2000-område i nærheden af anlægget

Natura 2000-område	Afstand til anlæg
Lillebælt	Ca. 1,2 km øst

Natura 2000

Anlæggets beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder er vist på bilag 12.

¹¹ Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr 408 af 01/05/2007](#)

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 112 Lillebælt, som omfatter habitatområde H96 og fuglebeskyttelsesområde F47. Den nærmeste del af området findes ca. 1,2 km øst for anlægget. Se tabel 3.

For habitatområder og fuglebeskyttelsesområder er beskyttelsen baseret på en række arter og naturtyper. Listen over disse arter og naturtyper kaldes områdets udpegningsgrundlag. I bilag 13 findes en beskrivelse af Natura 2000-området samt dets udpegningsgrundlag.

Det er vurderet, at det nærmeste habitatnaturtyper indenfor Natura 2000 området ikke påvirkes af den lille mer-belastning på 0,1 kg N/ha/år.

Bilag IV arter

Anlæggets beliggenhed i forhold til registrerede bilag IV-arter er vist på bilag 12. De potentielt forekommende bilag IV-arter i Haderslev Kommune er beskrevet i bilag 14.

I det følgende vurderes forekomsten af bilag IV arter, med naturligt udbredelsesområde i nærheden af anlægget.

Padder

Følgende bilag IV-padder har i henhold til faglig rapport nr. 635 naturligt udbredelsesområde i nærheden af Sodegade 12: Spidssnudet frø, løvfrø, strandtudse og stor vandsalamander.

I området omkring anlægget findes der enkelte naturlige mindre søer og der er registreret løvfrø i en af søerne beliggende ca. 230 m syd for anlægget og syd for Sode Skov. Ammoniak fra udvidelsen estimeres at medføre en øget deposition til søen på maksimalt 1 kg. Ifølge DMU notat af 26/06 2005 er der ingen målbar ændring af § 3 natur ved en afsætning af ammoniak på mindre end ca. 1 kg N/ha/år. På den baggrund vurderer Haderslev Kommune, at søen og dermed yngle- og rasteområdet for bilag IV-padder ikke vil blive beskadiget eller ødelagt af ammoniak fra anlægget.

To af søerne som ligger meget tæt på anlægget får en mer-deposition på mere end 1 kg N/ha/år. Der er dog vurderet at disse søers naturtilstand i dag er så dårlig at der ikke er knyttet padder til dem.

Andre bilag IV-arter

Udover paddearter kan der også jf. Håndbog om bilag IV arter findes flere arter af flagermus, samt markfirben i området omkring ejendommen. Projektområdet ligger derimod ikke indenfor birkemusens, odderens, snæbelens eller marsvinets udbredelsesområde. Birkemus registrerede udbredelsesområde findes midt i Haderslev Kommune, odder og snæbel findes i nogle af de vestvendte vandløbssystemer og marsvin findes i Lillebælt.

Markfirbenets levevilkår og dermed udbredelsesområde vil kunne påvirkes af projekter, som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger samt levende hegn kunne påvirke arternes yngle- og rasteområder. Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Da projektet ikke indebærer ændring på de opdyrkede eller ikke opdyrkede arealer, ændring af jord- og stendiger, levende hegn, fældning af gamle træer eller nedrivning af ældre bygninger eller i øvrigt ændrer på forhold, som ville kunne fungere som yngle- eller rasteområde for flagermus eller markfirben. Derfor vurderer Haderslev Kommune, at yngle- og rasteområder

for de nævnte bilag IV-arter ikke vil blive beskadiget eller ødelagt, som følge af de ansøgte ændringer på ejendommen.

Samlet set vurderes ammoniakdeposition fra anlægget i det ansøgte projekt ikke at udgøre en væsentlig påvirkning af de nærmeste Natura 2000-områders udpegningsgrundlag. Ligeledes vurderes det, at ammoniakdeposition eller øvrige ansøgte ændringer ikke vil skade arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Påvirkningen fra anlæggets ammoniakdeposition er dermed i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 samt § 11, stk. 1, og kræver ikke udarbejdelse af konsekvensvurdering efter habitatbekendtgørelsen regler herom.

3 Arealerne

3.1 Markoplysninger

I dette afsnit oplyses der om en række generelle forhold om driften af husdyrbrugets udbringningsarealer, og i tabellerne vises oplysninger om de enkelte marker, som udgør udbringningsarealet. Oplysningerne er grundlaget for beregninger af nitratudvaskning og fosforoverskud samt kommunens vurdering af miljøpåvirkningen.

Ansøgers tekst

Der er ingen udbringningsarealer tilknyttet miljøgodkendelsen, da al husdyrgødning afhændes til anden godkendt ejendom indenfor bedriften.

Haderslev Kommunes vurdering

Al husdyrgødning afsættes til Kronborgvej 18, 6100 Haderslev, der drives derved ingen jord i forbindelse med Sodegade 12, 6100 Haderslev. Haderslev Kommune meddelte miljøgodkendelse den 15. september 2014 efter § 12, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹² til Kronborgvej 18, 6100 Haderslev ved Bram I/S.

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at en ændring af arealer skal anmeldes, som det beskrives i afsnit 1. Generelle forhold.

3.2 Gødningsregnskab

I dette afsnit vises et regnskab over produceret, tilført og fraført husdyrgødning på den bedrift, som husdyrbruget hører under, og der gøres rede for teknologi anvendt til udbringning af husdyrgødning.

Ansøgers tekst

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	53359,78	13630,57	75,00	0,00	653,40

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Svinegylle	53359,78	13630,57	75,00	0,00	653,40

Haderslev Kommunes vurdering

Al husdyrgødning afsættes til Kronborgvej 18, 6100 Haderslev, der drives derved ingen jord i forbindelse med Sodegade 12, 6100 Haderslev. Haderslev Kommune meddelte miljøgodkendelse den 15. september 2014 efter § 12, stk. 2 i husdyrgodkendelsesloven¹³ til Kronborgvej 18, 6100 Haderslev ved Bram I/S.

¹²Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

¹³Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug - LBK nr 1486 af 04/12/2009

Vilkår 68 i miljøgodkendelsen tilhørende Kronborgvej 18, 6100 Haderslev af den 15. september 2014, lyder som følger:

”68) Der må afsættes 1.419,32 DE, svarende til 124.084,96 kgN og 30.995,20 kgP på udspretningsarealet angivet på Bilag 10 - Udbringningsarealer.”

Haderslev Kommune vurderer at husdyrgødningen fra Sodegade 12, 6100 Haderslev kan erstatte husdyrgødning i den allerede meddelte miljøgodkendelse til Kronborgvej 18 uden krav om tillæg til godkendelsen (eller krav om ændring af en allerede meddelt § 12 tilladelse), hvis vilkår 68 i miljøgodkendelsen tilhørende Kronborgvej 18, 6100 Haderslev af den 15. september 2014 overholdes. Der stilles vilkår til fastholdelse af det ansøgte.

Vilkår

64. Al husdyrgødning der produceres på Sodegade 12, 6100 Haderslev skal afsættes til Kronborgvej 18, 6100 Haderslev, som må modtage husdyrgødning svarende til 653,4 DE fra Sodegade 12.

4 Bilag

Bilag 1 – Grundlag for vilkår og lovgivning.....	52
Bilag 2 – Oversigt over vilkår	54
Bilag 3 – Oversigtskort over lugtgeneafstand	60
Bilag 4 – Oversigtskort over anlæg	66
Bilag 5 – Transportveje	67
Bilag 6 – Kapacitetserklæring.....	68
Bilag 7 – Kort med nærmeste naboer, Samlet bebyggelse og nærmeste byzone	69
Bilag 8 – Kort med placering af afkast.....	70
Bilag 9a – Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg.....	71
Bilag 9b – Kort over kategori 3 natur ved anlæg.....	72
Bilag 10 – Kort over § 3 natur ved anlæg	73
Bilag 11 – Kort over fortidsminder, sten og jorddiger og fredede områder	74
Bilag 12 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg	75
Bilag 13 – Beskrivelse af Natura 2000 område	76
Bilag 14 – Potentielle bilag IV arter.....	85
Bilag 15 - Ansøgningen	89

Bilag 1 - Grundlag for vilkår og lovgivning

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af landbrugsejendommen og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen skal være kendte og skal følges af husdyrbruget.

Godkendelsens vilkår er meddelt med baggrund i kommunens vurderinger og følgende af Miljøstyrelsens love, bekendtgørelser, vejledninger og orienteringer:

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Vejledning 2006 om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug
- Vejledning nr. 2/2001 Luftvejledningen
- Vejledning nr. 5/1984 Ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1984 Måling af ekstern støj fra virksomheder
- Vejledning nr. 6/1997 om kontrol af gyllebeholdere
- Vejledning om logbog for beholdere med flydende husdyrgødning
- Vejledning nr. 7/1993 om Erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.m.
- Vejledning nr. 3/1994 om tilsyn med landbrug
- Vejledning nr. 12/1992 Om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven
- "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde" udgivet af FMK

Lovgivning

Udover vilkårene i denne miljøgodkendelse er husdyrbruget underlagt de til enhver tid gældende bestemmelser i gældende love og bekendtgørelser. Nedenstående liste giver et overblik over gældende lovgivning på afgørelsestidspunktet, samt relevante regulativer og planer, som husdyrbruget endvidere er underlagt. Populærtitler som anvendes i miljøgodkendelsen er angivet i parentes.

- Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [LOV nr. 1572 af 20/12/2006](#)
- Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug – [442 af 13/05/2016](#) (Husdyrgodkendelsesloven).
- Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse – [BEK nr. 1317 af 19/11/2015](#) (Miljøbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse – [LBK nr. 1578 af 08/12/2015](#) (Naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelse af lov om vandløb – [LBK nr. 1579 af 08/12/2015](#) (Vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug – [BEK nr 44 af 11/01/2016](#)
- Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. – [BEK nr 1318 af 26/11/2015](#) (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om affald – [BEK nr 1309 af 18/12/2012](#) (Affaldsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om kontrol af beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand – [BEK nr. 1322 af 14/12/2012](#)
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines – [BEK nr. 1611 af 10/12/2015](#) (Olietanksbekendtgørelsen)

- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter – [BEK nr. 188 af 26/02/2016](#)
- Bekendtgørelse af museumsloven – [LBK nr 358 af 08/04/2014](#) (Museumsloven)
- Regulativ for erhvervsaffald, Haderslev Kommune af 14/06/2012. Regulativ og yderligere oplysninger kan findes på www.haderslev.dk -> Erhverv -> Erhvervsaffald ([Regulativ for erhvervsaffald](#))
- Kommuneplan 2013, Haderslev Kommune. Kommuneplanen kan finde på kommuneplan2013.haderslev.dk
- Regionplan 2005-2016, Sønderjyllands Amt. Regionplanen der i dag er ophævet til landsplandirektiv kan findes på [Erhvervsstyrelsens hjemmeside](#).

Bilag 2 – Oversigt over vilkår

1. Godkendelsen gives på vilkår af, at projektet gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
2. Miljøgodkendelsen bortfalder, hvis byggeri/anlægsarbejder ikke er sat i gang inden to år fra denne afgørelses meddelelse. Det anses for tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge- og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen bortfalde.
3. Ophør af husdyrbruget skal meddeles til Haderslev Kommune.
4. Ved husdyrbrugets ophør fjernes tilbageværende husdyrgødning, ejendommen ryddes for affald, døde dyr, spildevand, foder mv.
5. Ved husdyrbrugets ophør skal ejendommens staldbygninger og gyllebeholder rengøres.
6. Den årlige produktion på husdyrbruget må ikke overstige 23.292 producerede slagtesvin (31-112 kg) (6640 stipladser), svarende til 653,4, efter nugældende dyreenhedsberegninger.
7. Afkast fra staldafsnit 1, 2 og 3 skal tilsluttes et biologisk luftrensningsanlæg som er dimensioneret til, at ammoniakemissionen fra staldene reduceres med mindst 49 % og at lugtemissionen reduceres med mindst 40 %.
8. Der skal foreligge staldvent-beregning eller tilsvarende for det biologiske luftrensningsanlæg til dokumentation for anlæggets miljøeffektivitet senest 4 uger efter, at der er indgået aftale med leverandøren om levering af luftrensningsanlægget. Af beregningerne skal x, y, z og w i det følgende fremgå:
9. Ventilationssystemet skal være dimensioneret til at luftrensningsanlægget behandler (x) m³ luft pr. time, hvor (y) m³ luft pr. time svarer til (z) % af den maksimale dimensionerede ventilationskapacitet fra stald 1, 2 og 3. De første 0 – (w) m³ luft pr. time udsugningsluft skal altid ledes gennem luftrensningsanlægget.
10. Luftrensningsanlægget skal forsynes med differenstrykmåler, vandmåler samt ledningsevnesensor. Ledningsevnesensoren skal være placeret i bundkar til filter 2.
11. Luftrensningsanlægget skal være i drift året rundt med forbehold for mindre driftstop i forbindelse med rengøring, vedligehold og serviceeftersyn.
12. Luftrensningsanlæggets ledningsevne skal være indstillet i henhold til SKOVs anbefalinger og ikke overstige 15 mS/cm i bundkar ved filter 2.
13. Tryktabet over luftrensningsanlægget bør ikke overstige 70 pascal (Pa).
14. Luftrensningsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.
15. Der skal føres en logbog for luftrensningsanlægget, hvori følgende registreres:

- Ledningsevnen (som minimum på timebasis)
 - Luftrensningsanlæggets driftstid
 - Månedlige målinger af vandforbruget og tryktabet
 - Tidspunkter for rengøring/skiftning af filtre
 - Enhver form for driftsstop med angivelse af årsag og varighed.
16. Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten/leverandøren om serviceeftersyn af luftrensningsanlægget. Luftrensningsanlægget skal kontrolleres af producenten/leverandøren mindst hver fjerde måned. Kalibrering af ledningsevnesensoren skal foretages mindst én gang årligt. Serviceaftalen med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
 17. Tilsynsmyndigheden skal underrettes, såfremt luftrensningsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 3 uger.
 18. Logbogen/den elektroniske registrering af data, kontrolrapporter samt dokumentation for kalibrering af ledningsevnesensoren skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
 19. I de to nye stalde, stald 6 og stald 7 (1400 stipladser) skal stierne indrettes med mindst 25 procent fast gulv. Det resterende areal i stierne skal være drænet/spaltegulv.
 20. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.
 21. Beredskabsplanen skal revurderes en gang årligt og påføres med dato for revision.
 22. "Næved uheld" skal registreres, og der skal udarbejdes en procedure med henblik på at forebygge situationen fremover.
 23. Ventilationssystemet skal serviceres i overensstemmelse med producentens anvisninger, og serviceeftersyn skal foretages af et akkrediteret firma.
 24. Ventilation i de enkelte staldafsnit skal rengøres og efterses jævnligt (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise).
 25. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 60.706 kg N pr. år.
"N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:
$$(((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{g råprotein pr. FEsv/6250}) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) \text{ tilvækst}), \text{ hvor}$$
$$\text{afgangsvægt} = \text{slagtevægt} \times 1,31. =$$
$$((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 2,65 \text{ FEsv pr. kg tilvækst} \times 145,7 \text{ g råprotein pr. FEsv/6250}) - ((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}) = 2,6063 \text{ kg N pr. slagtesvin}$$
Det er fleksibilitet med hensyn til de forskellige variable parametre, så længe antal kg N ab dyr fra slagtesvinene ikke overstiges.
 26. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 13.622 kg P pr. år.

"P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FESV pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FESV/1000}) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$
$$((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 2,65 \text{ FESv pr. kg tilvækst} \times 4,80 \text{ g fosfor pr. FESv/1000}) - ((112 \text{ kg} - 31 \text{ kg}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}) = 0,5848 \text{ kg P pr. slagtesvin}$$

27. Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
 - antal producerede dyr
 - gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs-, og afgangsvægt/slagtevægt)
 - foderforbrug pr. kg tilvækst
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FESv i foderblandingerne.
 - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FESv i foderblandingerne.
28. N ab dyr og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder.
29. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
30. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
31. Dræn og riste, der ligger nærmere end 15 meter fra opbevaringsanlæg for husdyrgødning, og lign. herunder staldanlæg skal tilledes opbevaringsbeholder for flydende husdyrgødning eller sløjfes/omlægges.
32. Der skal udarbejdes en geoteknisk forundersøgelse, inden det nye byggeri igangsættes.
33. Der skal anvendes samme tag og facadematerialer på tilbygning (stald 7) og på den nye stald (stald 6) som på slagtesvinestald 5. Hvis der mod forventning skal skiftes tag på staldbygningen i sin helhed, skal tagmateriale udføres i en mørk farve indenfor jordfarveskalaen, svarende til tagfarverne på de bygninger der på tegningen hedder værksted og lade.
34. Overdækning af de to gyllebeholdere skal udføres i dæmpede, mørke jordfarver.
35. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af henholdsvis el, olie/gas/halm, der medgår til følgende dele af anlægget: [NÆVN HVILKE DELE] Forbruget skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
36. Stiger husdyrbrugets energiforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af energiforbruget. Finansieringen af processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler påhviler husdyrbruget.
37. Vandforbruget, der medgår direkte i husdyrproduktionen, såsom dyrenes drikkevand og vask af stalde skal registreres i en driftsjournal. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og skal fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.

38. Stiger husdyrbrugets vandforbrug utilsigtet, så skal der i forbindelse med tilsyn fremlægges virkemidler til nedbringelse af forbruget. Processen med at finde og efterfølgende implementere disse virkemidler finansieres af husdyrbruget.
39. Inden slagtesvineproduktionen udvides, skal der etableres to ekstra ventilationsafkast (angivet som afkast nr. 64 og 65 på oversigtskort i bilag 8).
40. Afkastene skal placeres som vist på tegningen i bilag 8. Afksthøjden skal være minimum:
 - 9 m over terræn når det gælder afkast 1-18 og 49-63.
 - 10 m over terræn når det gælder afkast 33-36, 47-48 og 64-65.
 - 11 m over terræn når det gælder afkast 19-24, 25-32 og 37-46.
41. Afkasthastigheden skal være mindst:
 - 14,7 m/ sekund for afkast nr. 64-65.
 - 9,2 m/sekund for afkast nr. 47-48.
 - 9,8 m/sekund for afkast nr. 19-32 og 49-59.
 - 10,6 m/sekund for afkast nr. 33-46 og 60-63.
 - 11,0 m/sekund for afkast nr. 1-18.
42. Der skal indsættes miljøkryds i samtlige afkast på staldene med undtag af afkast 64 og 65.
43. Indre diameter af alle skorstenstoppe skal være 0,6 m med undtag af afkast 47-48 der skal have en diameter på 0,8 m.
44. Kommunen skal underrettes, inden der foretages ændringer i ventilationssystemet. Ved væsentlige ændringer af ventilation eller dyrehold skal der indsendes nye OML-beregninger.
45. Gyllen i gyllekanalerne skal udsluses mindst hver 7. dag mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.
46. Der skal føres logbog over udslusningen. Dato og tidspunkt for udslusningen skal registreres i logbogen. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.
47. Der må ikke foretages håndtering, herunder omrøring og udkørsel, af husdyrgødning på anlægget på lørdage eller søn- og helligdage.
48. Lugtbidraget fra staldene skal sikres begrænset ved en god og hyppig staldhygiejne og rengøring af samtlige staldafsnit og udstyr (mellem hver indsættelse af et nyt hold grise).
49. Såfremt der efter kommunens vurdering opstår væsentlige lugtgener, der skønnes at være større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres projekt for afhjælpende foranstaltninger.
50. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt – målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen – overstige

nedestående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Mandag-Fredag kl. 07-18 8 timer (reference) 55 dB(A)

Lørdag kl. 07-14 8 timer (reference) 55 dB(A)

Lørdag kl. 14-18 8 timer (reference) 45 dB(A)

Søn- og helligdage kl. 07-18 8 timer (reference) 45 dB(A)

Alle dage kl. 18-22 1 timer (reference) 45 dB(A)

Alle dage kl. 22-07 0,5 timer (reference) 40 dB(A)

Spidsværdi kl. 22-07 - 55 dB(A)

51. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen.
52. Udendørs pladsbelysning skal forsynes med bevægelsessensorer, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen.
53. Udendørs belysning og lys fra stalde skal afskærmes, således at der ikke opstår væsentlige lysgener for omkringboende. Det er tilsynsmyndigheden der afgør om en lyskilde medfører væsentlige lysgener for omkringboende.
54. På ejendommen skal der foretages en effektiv fluebekæmpelse og forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal som minimum ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet.
55. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning m.v.
56. Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.
57. Fodersiloer skal indrettes således at støvgener i forbindelse med indblæsning undgås.
58. Tagnedløb skal sikres på en sådan måde at der ikke kan indrive forurenende stoffer.
59. Gyllebeholder nr. II og III skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle samt fjernelse af bundfald. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Kommunen underrettes straks herom.

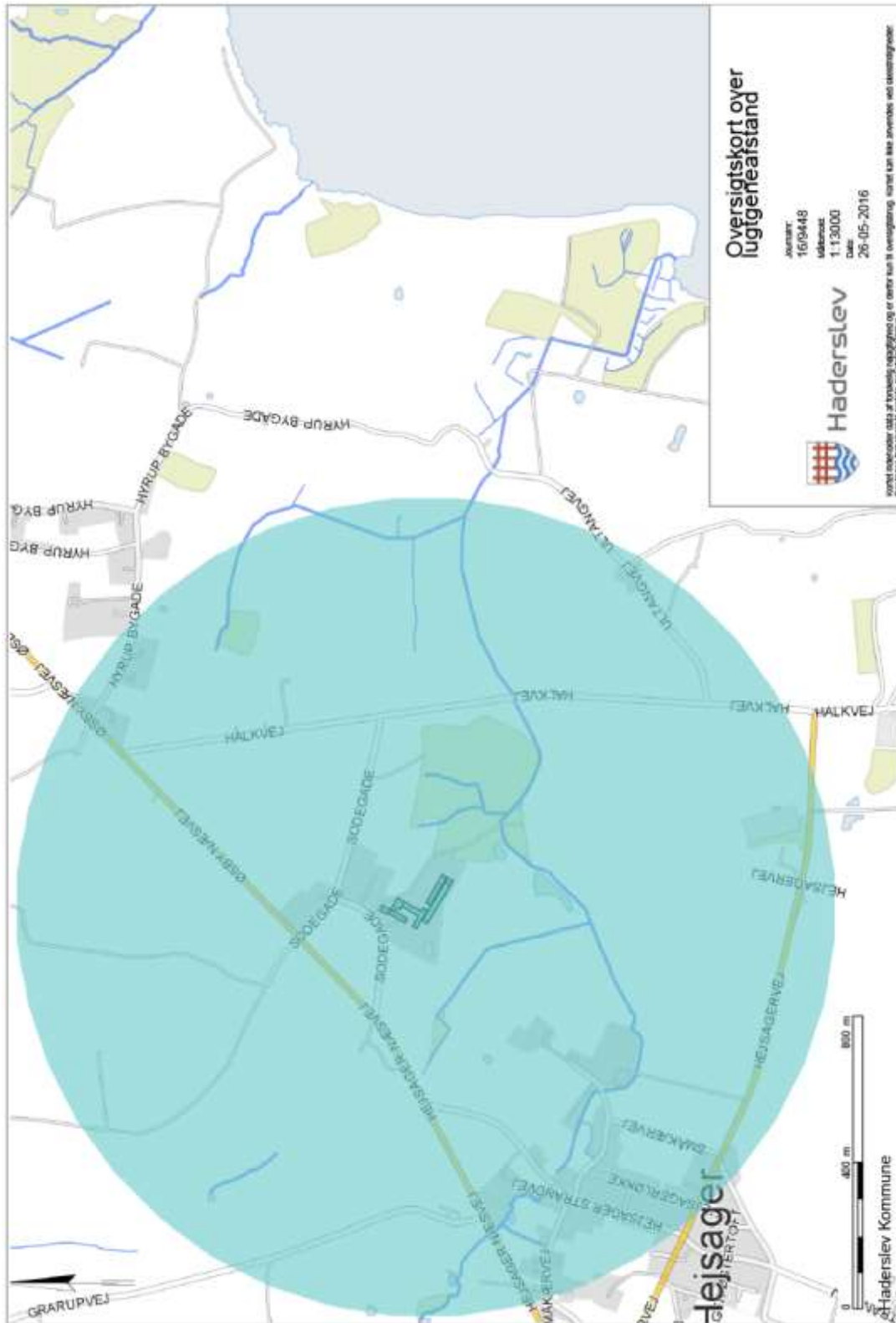

60. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
61. Arealer, hvor der sker påfyldning af gylle til gyllebeholder, skal befæstes. Ved befæstet areal forstås, et areal, der er befæstet med et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale, der kan modstå påvirkningerne fra køretøjer og vogne ved fyldning og tømning. Befæstet areal kan undgås, hvis der anvendes traktor med selvlæssende gyllevogn.
62. Olietanke til diesel- eller fyringsolie skal til enhver tid stå overdækket på befæstet areal uden afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, således at spild kan observeres og opsamles med kattegrus eller andet olieabsorberende materiale.
63. Rengøring af maskiner og lastbiler skal ske på en et befæstet areal med afløb til gyllebeholder eller særskilt beholder af hensyn til de olierester, næringsstoffer med videre som sidder på.
64. Al husdyrgødning der produceres på Sodegade 12, 6100 Haderslev skal afsættes til Kronborgvej 18, 6100 Haderslev, som må modtage husdyrgødning svarende til 653,4 DE fra Sodegade 12.

Bilag 3 - Oversigtskort over lugtgeneafstand

Vejledende konsekvenszone: 1.118 m

Høringsliste over naboer og parter:

Birgitte Kjær Suurballe	Dalgårdsvej 34	6100	Haderslev
Robert Wonsild Pedersen	Grarupvej 65	6100	Haderslev
Tina Wonsild Mortensen Pedersen	Grarupvej 65	6100	Haderslev
EJENDOMSELSKABET SMÅKÆRVEJ 28 A-C	Fuglesøvej 34	6500	Vojens
Kathrine Krogh	Halkvej 11	6100	Haderslev
Inge Elisabeth Kjær	Halkvej 13	6100	Haderslev
Maria Gundorff Kjær	Halkvej 15	6100	Haderslev
Jørgen Nielsen Kjær	Halkvej 15	6100	Haderslev
Boet efter: Søren Risskov Knudsen v/ Advokat Randi Larsen	Hansborggade 30, 3	6100	Haderslev
Boet: Christian Ove H Jensen, v/Advokat Randi Larsen	Hansborggade 30, 3	6100	Haderslev
Boet efter: Gerd Lassen,v/Advokat Randi Larsen	Hansborggade 30, 3.	6100	Haderslev
Peter Hugo Hadberg	Havvejen 74	6100	Haderslev
Karen Lisbeth Jensen	Hejsager Næsvej 125	6100	Haderslev
Niels Theodor Jensen	Hejsager Næsvej 125	6100	Haderslev
Johannes Müller	Hejsager Næsvej 135	6100	Haderslev
Pia Müller	Hejsager Næsvej 135	6100	Haderslev
Klaus Nielsen	Hejsager Strandvej 10	6100	Haderslev
Lis Nicolaisen Nielsen	Hejsager Strandvej 10	6100	Haderslev
Ida Nicolaisen Nielsen	Hejsager Strandvej 10	6100	Haderslev
Madeleine Marguerite Konsorski Dornonville de la Cour	Hejsager Strandvej 11	6100	Haderslev
Katarina Konsorski	Hejsager Strandvej 11	6100	Haderslev
Anne Passer Nielsen	Hejsager Strandvej 13	6100	Haderslev
Eva Strandbygaard	Hejsager Strandvej 21	6100	Haderslev
Morten Høier	Hejsager Strandvej 21	6100	Haderslev
Christina Ackerman	Hejsager Strandvej 24	6100	Haderslev
Adam Trevor Ackerman	Hejsager Strandvej 24	6100	Haderslev
Karsten Pedersen	Hejsager Strandvej 25	6100	Haderslev
Ulla Buch Povlsen	Hejsager Strandvej 25	6100	Haderslev
Henning Grundahl Nielsen	Hejsager Strandvej 26	6100	Haderslev
Ina Grundahl Nielsen	Hejsager Strandvej 26	6100	Haderslev
Janne Iwers Knudsen	Hejsager Strandvej 27	6100	Haderslev
Ejner Iversen Kjær	Hejsager Strandvej 28	6100	Haderslev
Jytte Kjær	Hejsager Strandvej 28	6100	Haderslev
Kristian Iversen Kjær	Hejsager Strandvej 28	6100	Haderslev
Thomas Bertram Nissen Suurballe	Hejsager Strandvej 29	6100	Haderslev
Christine Erichsen Suurballe	Hejsager Strandvej 29	6100	Haderslev
John Pedram Nolte	Hejsager Strandvej 30	6100	Haderslev
Gunner Jensen	Hejsager Strandvej 31	6100	Haderslev
Sonja Jensen	Hejsager Strandvej 31	6100	Haderslev
Gunnar Christian Kjær	Hejsager Strandvej 33	6100	Haderslev
Karin Kjær	Hejsager Strandvej 33	6100	Haderslev
Louise Schultz Møller	Hejsager Strandvej 35	6100	Haderslev
Mikkel Rasmus Schultz Møller	Hejsager Strandvej 35	6100	Haderslev

Inge Østergaard Dethlefsen	Hejsager Strandvej 37	6100	Haderslev
Manfred Iver Dethlefsen	Hejsager Strandvej 37	6100	Haderslev
Andreas Østergaard Dethlefsen	Hejsager Strandvej 37	6100	Haderslev
Lone Olsen	Hejsager Strandvej 38 A	6100	Haderslev
Per Schmølz Olsen	Hejsager Strandvej 38 A	6100	Haderslev
Tommy Madsen Windfeld	Hejsager Strandvej 39	6100	Haderslev
Anette Bock	Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Jonas Bock Nielsen	Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Rasmus Bock Nielsen	Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Simon Bock Nielsen	Hejsagerløkke 2	6100	Haderslev
Berit Jensen	Hejsagerløkke 3	6100	Haderslev
Børge Jensen	Hejsagerløkke 3	6100	Haderslev
Bjarne Gregersen	Hejsagerløkke 4	6100	Haderslev
Laila Gregersen	Hejsagerløkke 4	6100	Haderslev
Claus Dieter Rohwedder	Hejsagerløkke 5	6100	Haderslev
Yvonne Larsen	Hejsagerløkke 5	6100	Haderslev
Brigitte Jacobsen	Hejsagerløkke 6	6100	Haderslev
Peter Hansen Bjerning	Hejsagerløkke 6	6100	Haderslev
Jesper Bork	Hejsagerløkke 7	6100	Haderslev
Ann Schultz	Hejsagerløkke 7	6100	Haderslev
Finn Hansen	Hejsagerløkke 8	6100	Haderslev
Sandra Hansen	Hejsagerløkke 8	6100	Haderslev
Eigil Wolf	Hejsagerløkke 9	6100	Haderslev
Botilla Wolf	Hejsagerløkke 9	6100	Haderslev
Erik Høier	Hejsagerløkke 10	6100	Haderslev
Jan Søren Andersen	Hejsagerløkke 10	6100	Haderslev
Christian Mark B Jørgensen	Hejsagerløkke 11	6100	Haderslev
Linda Bergendorff Jørgensen	Hejsagerløkke 11	6100	Haderslev
Onyema Umegboro	Hejsagerløkke 12	6100	Haderslev
Christiana Kelechi Umeh	Hejsagerløkke 12	6100	Haderslev
Hans Jürgen Dethlefsen	Hejsagerløkke 13	6100	Haderslev
Marianne Karoline Dethlefsen	Hejsagerløkke 13	6100	Haderslev
Heidi Gøttig Christensen	Hejsagerløkke 15	6100	Haderslev
Peter Friis Hansen	Hejsagerløkke 15	6100	Haderslev
Bjarne Christian Schmidt	Hejsagerløkke 17	6100	Haderslev
Rita Schmidt	Hejsagerløkke 17	6100	Haderslev
Elisabeth Sofie Rathgen	Hejsagerløkke 18	6100	Haderslev
Mogens Rathgen Hansen	Hejsagerløkke 18	6100	Haderslev
Karsten Andersen	Hejsagerløkke 20	6100	Haderslev
Mohsen Abdolrahmani	Hejsagerløkke 22	6100	Haderslev
Noushin Khasheivarnamkhasti	Hejsagerløkke 22	6100	Haderslev
Anja Müller	Hejsagervej 35	6100	Haderslev
Heiko Müller	Hejsagervej 35	6100	Haderslev
Linda Johanne Ekelund Fogtmann	Hejsagervej 39	6100	Haderslev

Peter Jørgensen Fogtmann	Hejsagervej 39	6100	Haderslev
Kirsten Haugaard	Hejsagervej 41	6100	Haderslev
Astrid Schøsler	Hejsagervej 42A	6100	Haderslev
Daniel Rohde	Hejsagervej 42B	6100	Haderslev
Christina Agertoft Schuldt	Hejsagervej 42B	6100	Haderslev
Kim Gregersen	Hejsagervej 42C	6100	Haderslev
Sintija Skensberga	Hejsagervej 42D	6100	Haderslev
Maksims Trihonovs	Hejsagervej 42D	6100	Haderslev
Marco Mikkelsen Brok	Hejsagervej 44	6100	Haderslev
Janni Degn	Hejsagervej 44	6100	Haderslev
Carl Niemann	Hejsagervej 45	6100	Haderslev
Conny Korsholm Mathiesen	Hejsagervej 45	6100	Haderslev
Sandra Korsholm Niemann	Hejsagervej 45	6100	Haderslev
Sune Korsholm Niemann	Hejsagervej 45	6100	Haderslev
Anne Burrack Larsen	Hejsagervej 46	6100	Haderslev
Chris Gregersen	Hejsagervej 46	6100	Haderslev
Poul Magdal Radfelder	Hejsagervej 48	6100	Haderslev
Kim Christensen	Hejsagervej 48	6100	Haderslev
Jette Petersen	Hejsagervej 78	6100	Haderslev
Nikolaj Gammelgaard Aaskov	Hejsagervej 83	6100	Haderslev
Cathrine Møller	Hejsagervej 83	6100	Haderslev
Mimi Mølbach Bruhn	Hejsagervej 84	6100	Haderslev
Marina Gram	Hejsagervej 85	6100	Haderslev
Tom Christensen	Hejsagervej 85	6100	Haderslev
Benny Ejlf Hansen Fabricius	Hejsagervej 87	6100	Haderslev
Paul Bruhn	Hejsagervej 88	6100	Haderslev
Helle Vest Sørensen	Hejsagervej 89	6100	Haderslev
Kirsten Vest Sørensen	Hejsagervej 89	6100	Haderslev
Vibeke Castrup Sørensen	Hejsagervej 89	6100	Haderslev
Halk Hejsager Beboerforening	Hejsagervej 91	6100	Haderslev
Klaus Schraufstetter	Hyrup Bygade 2	6100	Haderslev
Maj-Brith Sarine Lykkehus	Hyrup Bygade 4	6100	Haderslev
Preben Lykkehus	Hyrup Bygade 4	6100	Haderslev
Søren Holdt	Hyrup Bygade 6	6100	Haderslev
Åse Troelsen Holdt	Hyrup Bygade 6	6100	Haderslev
Søren Peder Bang	Hyrup Bygade 7	6100	Haderslev
Birgitte Kjer Bang	Hyrup Bygade 7	6100	Haderslev
Christian Kjer Bang	Hyrup Bygade 7	6100	Haderslev
Søren Dyhrberg Jørgensen	Ingeniørvej 6	6560	Sommersted
Hans Chr Riggelsen	Kummerlev 7	6261	Bredebro
Jakob Søren Jensen	Landgangen 8	6100	Haderslev
Lone Mathiesen	Laurids Skaus Gade 7	6100	Haderslev
Thomas Hannibal	Raade Bygade 32	6100	Haderslev
Karen Margrethe Johansen	Skrågyde 24	6100	Haderslev

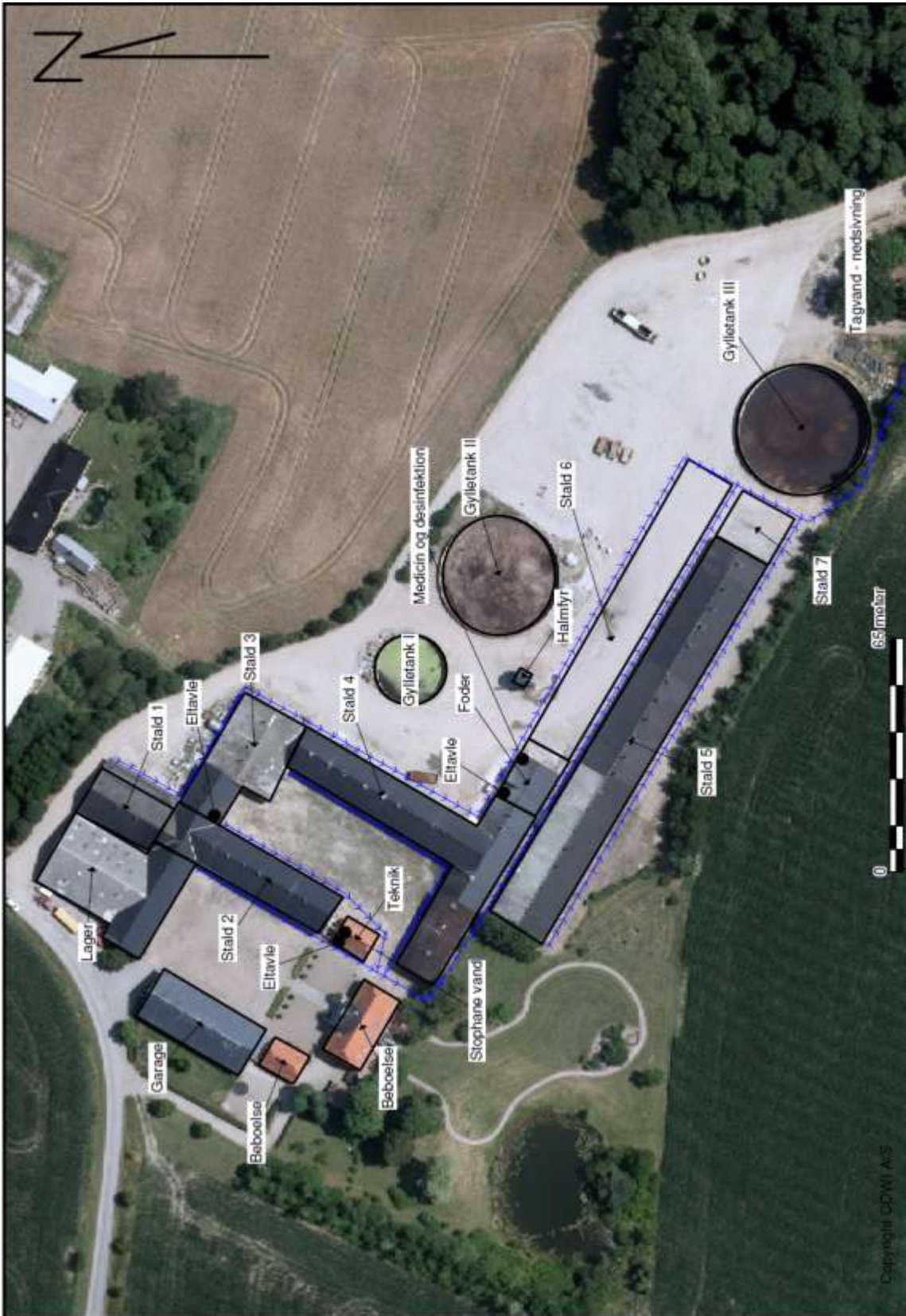
Steen Pedersen Vitting	Skrågyde 24	6100	Haderslev
Thomas Bondesen Hansen	Småkærvej 26	6100	Haderslev
Mona Hansen	Småkærvej 26	6100	Haderslev
Dorte Carstensen	Småkærvej 27	6100	Haderslev
John Carstensen	Småkærvej 27	6100	Haderslev
Mathias Witte	Småkærvej 28A	6100	Haderslev
Kim Opprud Jakobsen	Småkærvej 28B	6100	Haderslev
Susan Christensen	Småkærvej 29	6100	Haderslev
Tommy Løkke Borg	Småkærvej 29	6100	Haderslev
Michael Bring-Nielsen	Småkærvej 31	6100	Haderslev
Signe Agnete Bring-Nielsen	Småkærvej 31	6100	Haderslev
Mark Kornum Bring-Nielsen	Småkærvej 31	6100	Haderslev
Ingeborg Beck	Småkærvej 32	6100	Haderslev
Ejvind Nielsen	Småkærvej 32 A	6100	Haderslev
Susanne Beate Doris Nielsen	Småkærvej 32A	6100	Haderslev
ORTOPÆDISK HÅNSKOMAGERI LARS NIELSEN	Småkærvej 36	6100	Haderslev
Eva Birgit Nielsen	Småkærvej 36, ST.	6100	Haderslev
Marlene Mikkelsen	Småkærvej 37	6100	Haderslev
Niels Nielsen	Småkærvej 39	6100	Haderslev
Tove Nielsen	Småkærvej 39	6100	Haderslev
Helle Schultz	Småkærvej 40	6100	Haderslev
Henrik Schultz	Småkærvej 40	6100	Haderslev
Lilly Krebs Rasch	Småkærvej 44	6100	Haderslev
Anne-Mette Munk Hørning	Småkærvej 48	6100	Haderslev
Thomas Vadsholt Hørning	Småkærvej 48	6100	Haderslev
Lars Nielsen	Småkærvej 49	6100	Haderslev
Lis Viola Nielsen	Småkærvej 50	6100	Haderslev
Erwin Bak Nielsen	Småkærvej 50	6100	Haderslev
Søren Peter Wolf Hansen	Småkærvej 53	6100	Haderslev
Knud Hansen Skau	Småkærvej 60	6100	Haderslev
Rasmus Gotfredsen Skau	Småkærvej 60	6100	Haderslev
Hanne Worm Gotfredsen	Småkærvej 60	6100	Haderslev
Jørn Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Birgit Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Bodil Gram Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Signe Gram Callø	Småkærvej 63	6100	Haderslev
Tove Olling	Småkærvej 64	6100	Haderslev
Peter Terp Jürgensen	Småkærvej 66	6100	Haderslev
Lis Charlotte Jürgensen	Småkærvej 66	6100	Haderslev
Lars Terp Jürgensen	Småkærvej 68	6100	Haderslev
Lisbeth Jepsen	Småkærvej 68	6100	Haderslev
Maria Terp Jürgensen	Småkærvej 68	6100	Haderslev
Tanja Olsen	Småkærvej 70A	6100	Haderslev
Mads Hyltoft Wiborg	Småkærvej 70A	6100	Haderslev

Maris Ivanov	Småkærvej 70B	6100	Haderslev
Janis Sviklis	Småkærvej 70B	6100	Haderslev
Helge Hovald Therkildsen	Sodegade 3	6100	Haderslev
Henny Thora Bøge Therkildsen	Sodegade 3	6100	Haderslev
Marianne Jytte Bram	Sodegade 12	6100	Haderslev
Hans Barsøe Bram	Sodegade 12	6100	Haderslev
Inga Sitnikova	Sodegade 12A	6100	Haderslev
Deniss Sitnikovs	Sodegade 12A	6100	Haderslev
Jens Peter Nielsen	Sodegade 16	6100	Haderslev
Ea Marian Holm	Sodegade 19	6100	Haderslev
Henriette Ditte Holm	Sodegade 19	6100	Haderslev
Peter Gerthsen Holm	Sodegade 19	6100	Haderslev
Martin Engelbreckt Maron Nielsen	Sodegade 20	6100	Haderslev
Niels Agerbo Hansen	Stenderupvej 30	6100	Haderslev
Flemming Christensen	Ultangvej 9	6100	Haderslev
Asmus Fromm-Christiansen	Ultangvej 11	6100	Haderslev
Tenna Bryhl Due	Ultangvej 12	6100	Haderslev
Poul Jørgensen	Ultangvej 12	6100	Haderslev
Asmus Fromm-Christiansen	Ultangvej 26	6100	Haderslev
Hans Jørgen Bertelsen	Æ Skovbryn 30	6094	Hejls
Connie Olesen	Øsby Næsvej 147	6100	Haderslev
John Olesen	Øsby Næsvej 147	6100	Haderslev
Charlotte Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Peter Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Jonas Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Martin Asmussen	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Sara Mc Auley	Øsby Næsvej 151	6100	Haderslev
Günther Richard Andersen	Øsby Næsvej 153	6100	Haderslev
Ida Søndergaard Andersen	Øsby Næsvej 153	6100	Haderslev
HYRUP FORSAMLINGSHUS ANDELSSELSKAB	Øsby Stadionvej 55	6100	Haderslev
Malene Ravn Neumann	Øsby Stadionvej 83	6100	Haderslev
Svend Bertelsen Neumann	Øsby Stadionvej 83	6100	Haderslev
Conny Ruth Lind	Aarø 16	6100	Haderslev
Vagn Jepsen Lind	Aarø 16	6100	Haderslev

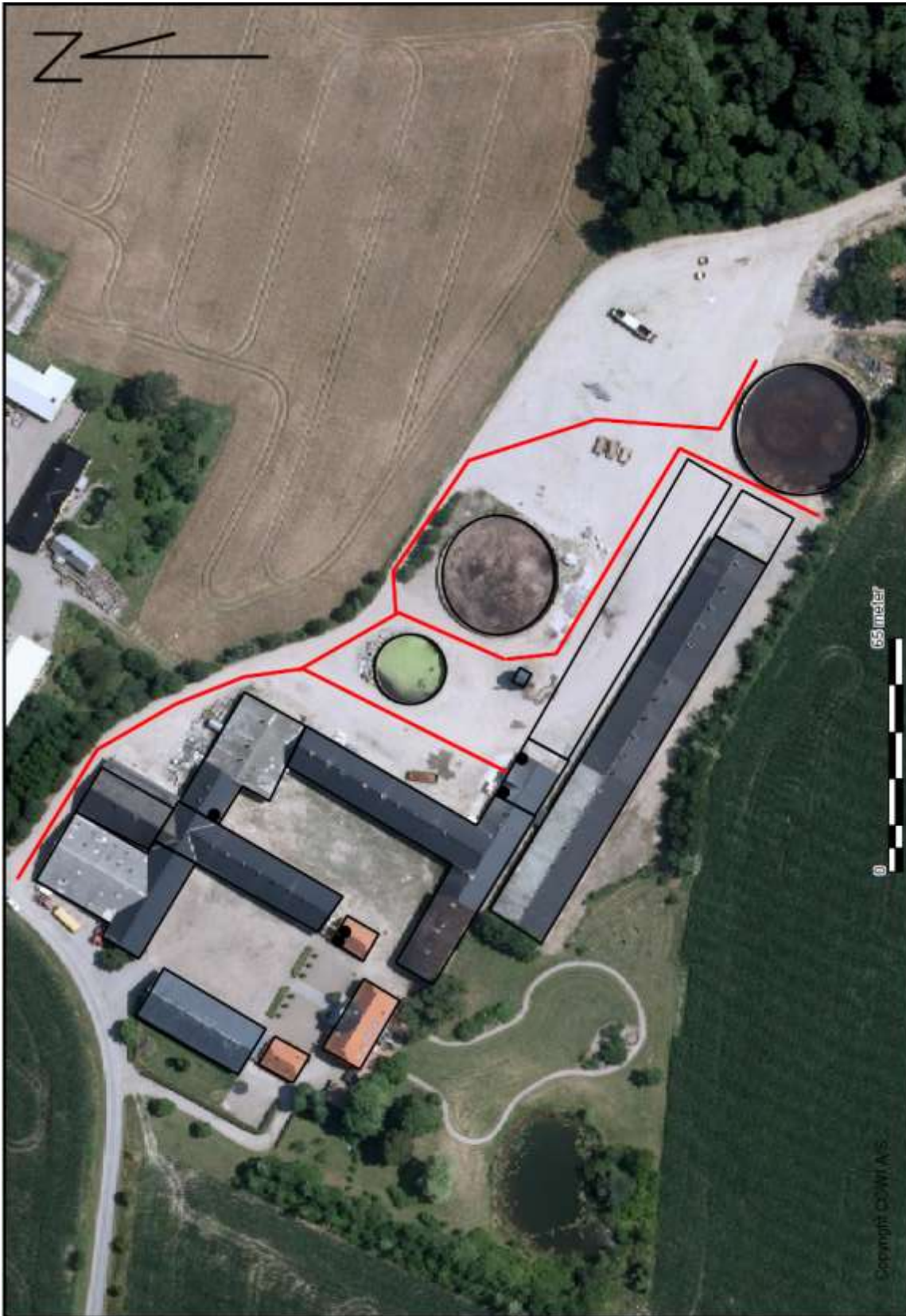

Bilag 4 - Oversigtskort over anlæg

Bilag 5 - Transportveje

Bilag 6 – Kapacitetserklæring

Erklæring om tilstrækkelig kapacitet

Navn: Bram I/S

Adresse: Sodegade 12, Haderslev

Besætning på ejendom	Antal	Normproduktion tons*	
		Gylle	Dybstrøelse
Slagtesvin	23.292	12815	
I alt		12815	0

*Normproduktionen er inkl. drikkevandsspild, rengøringsvand samt regnvand fra møddingsplads og gylletankjf. Normtal 2015.

Opgørelse over opbevaringskapacitet for husdyrgødning

	Kapacitet		Tilstrækkelig	
	m ³	mdr.	m ³	mdr.
Gylletank I	1200			
Gylletank II	3500			
Gylletank III	5500			
Ialt	10.200	9,5	9610	9

Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende og den projekterede opbevaringskapacitet.

Sted _____

Dato _____

_____ Ejer/forpagters underskrift

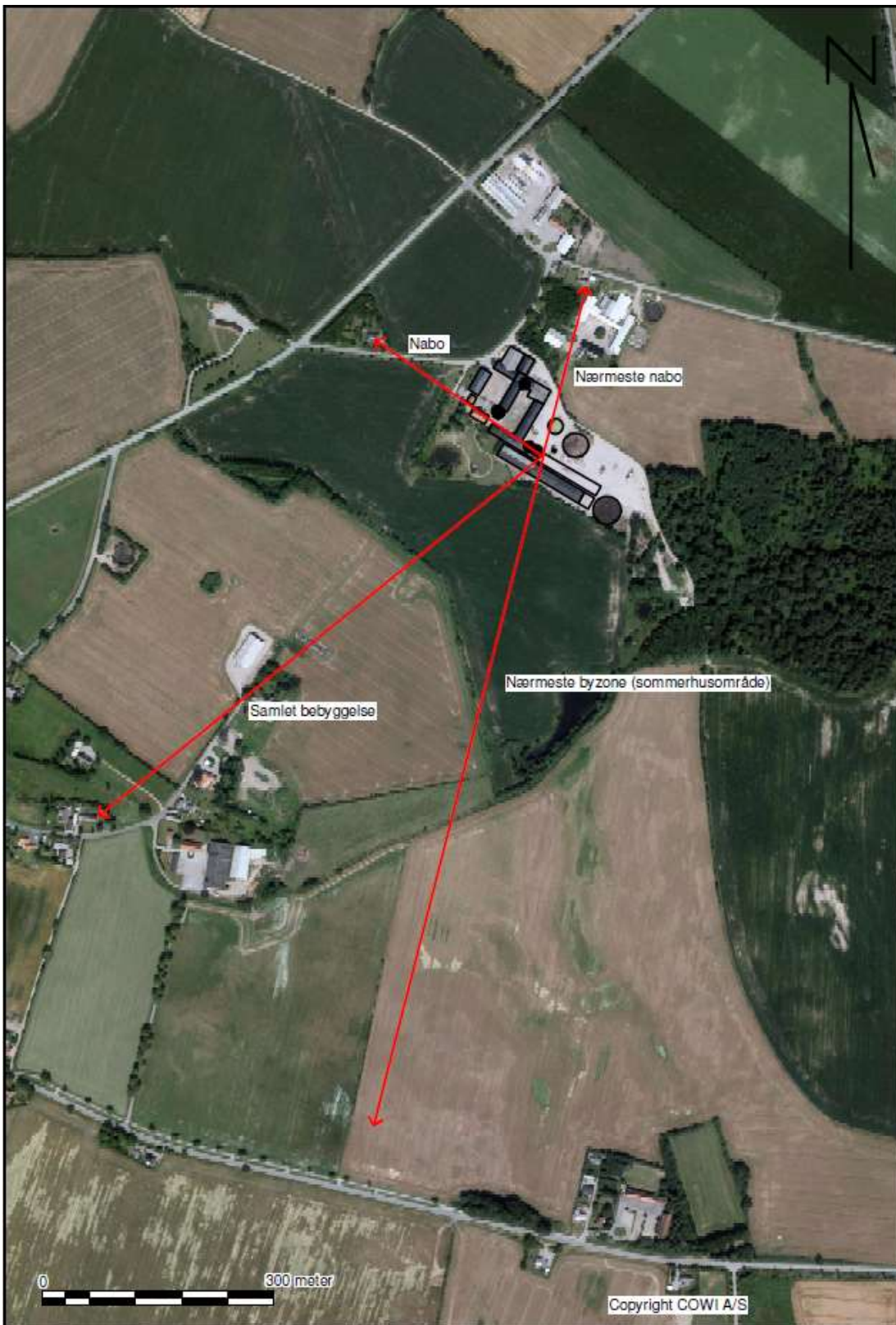
Undertegnede konsulent attesterer herved, at ejendommens anlæg til opbevaring af husdyrgødning opfylder de krav om udbringning, udnyttelse og opbevaring af husdyrgødning i landbrug og andre virksomheder med dyrehold, som er fastsat i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Kolind, den 20. april 2016

_____ Konsulentens underskrift

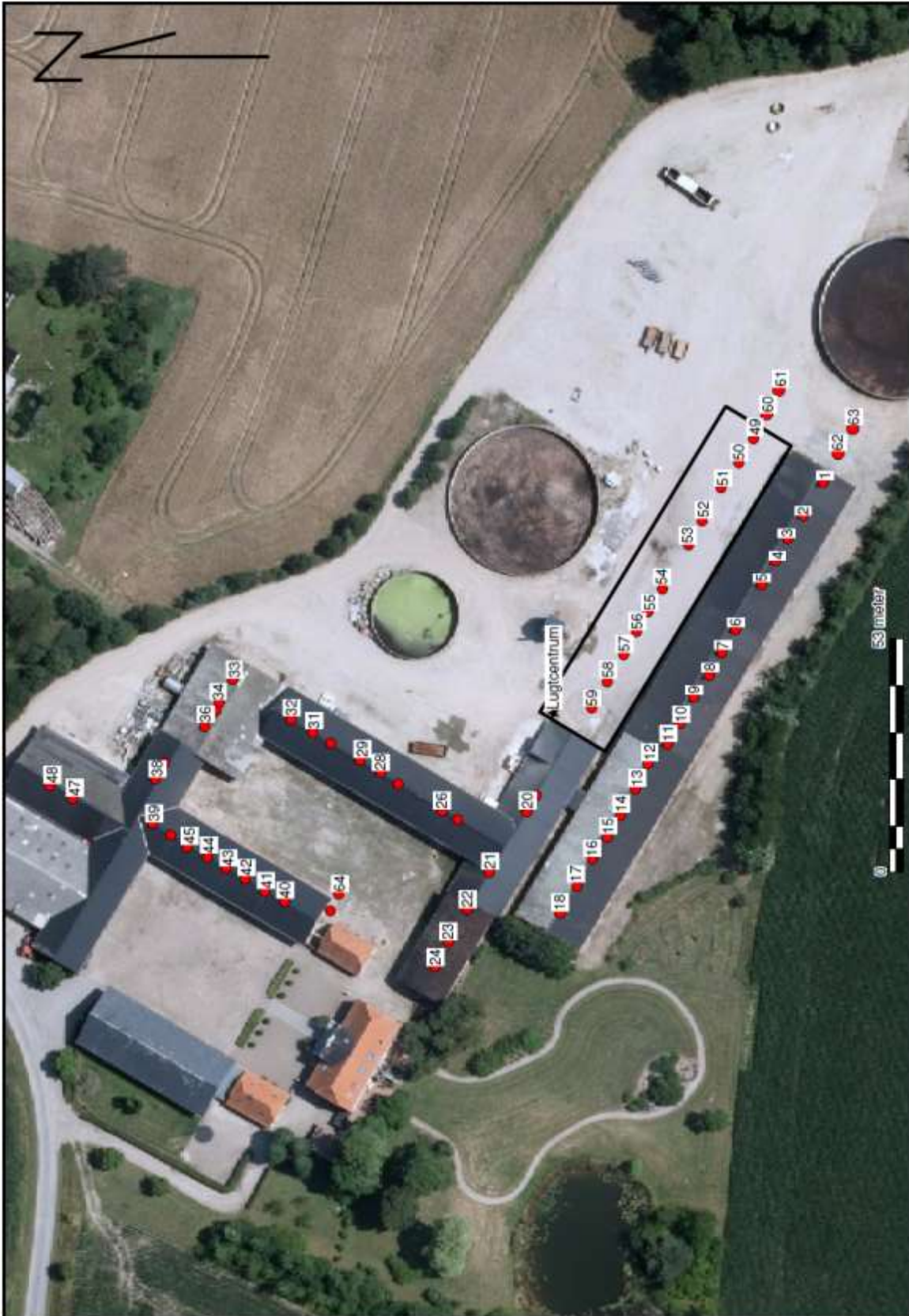

Bilag 7 - Kort med nærmeste naboer, Samlet bebyggelse og nærmeste byzone

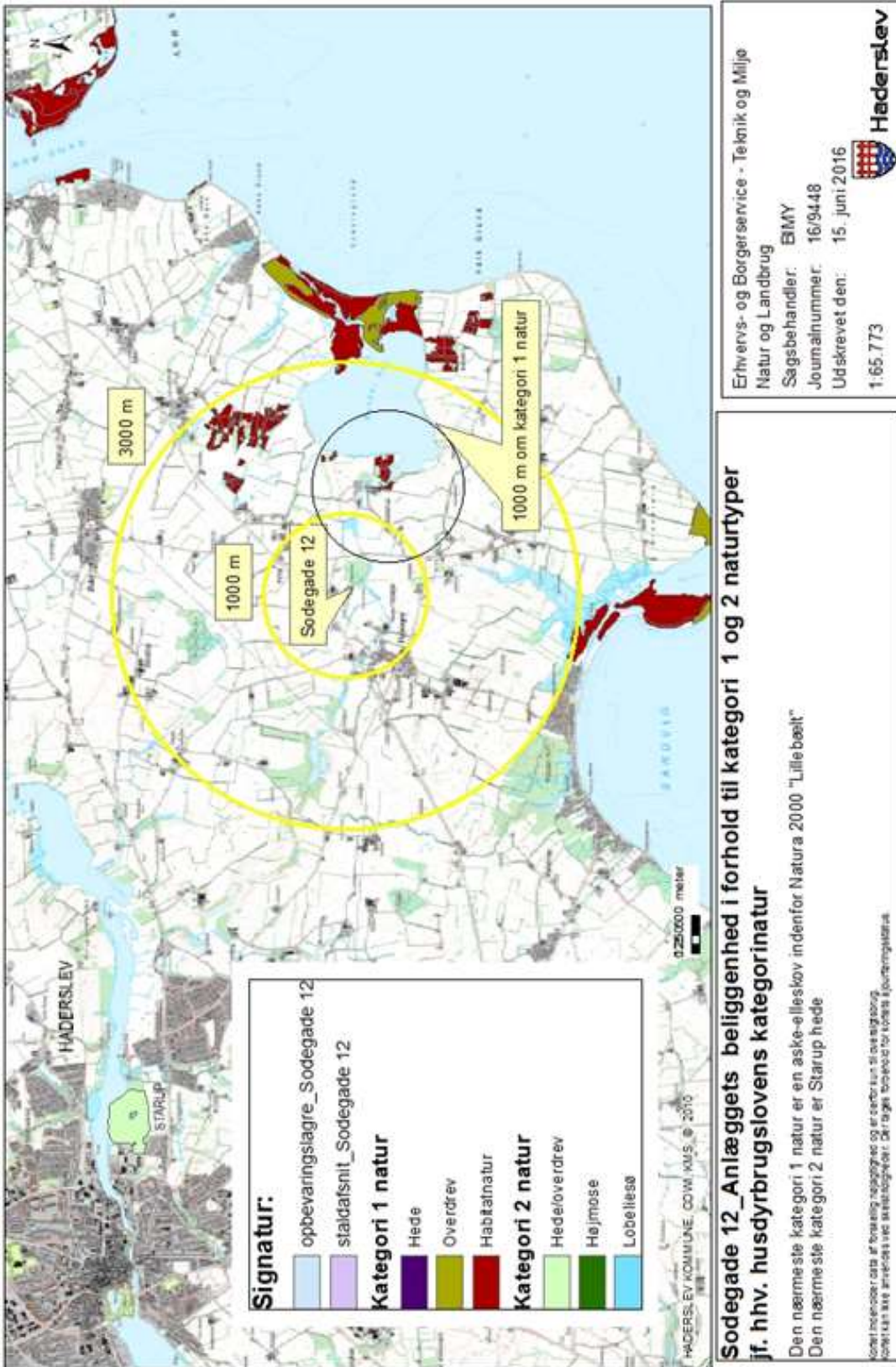

Bilag 8 - Kort med placering af afkast

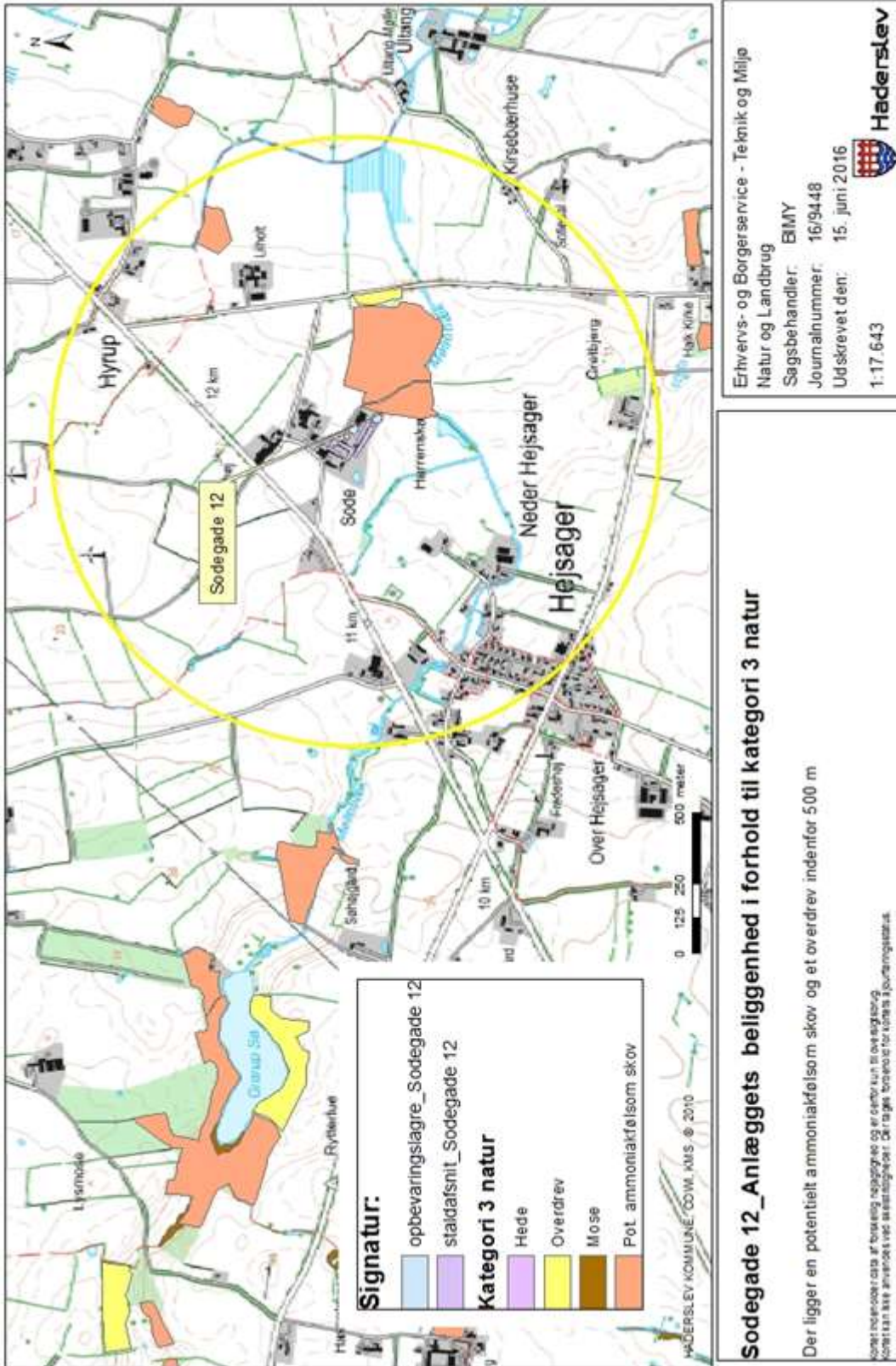

Bilag 9a - Kort over kategori 1 og 2 natur ved anlæg

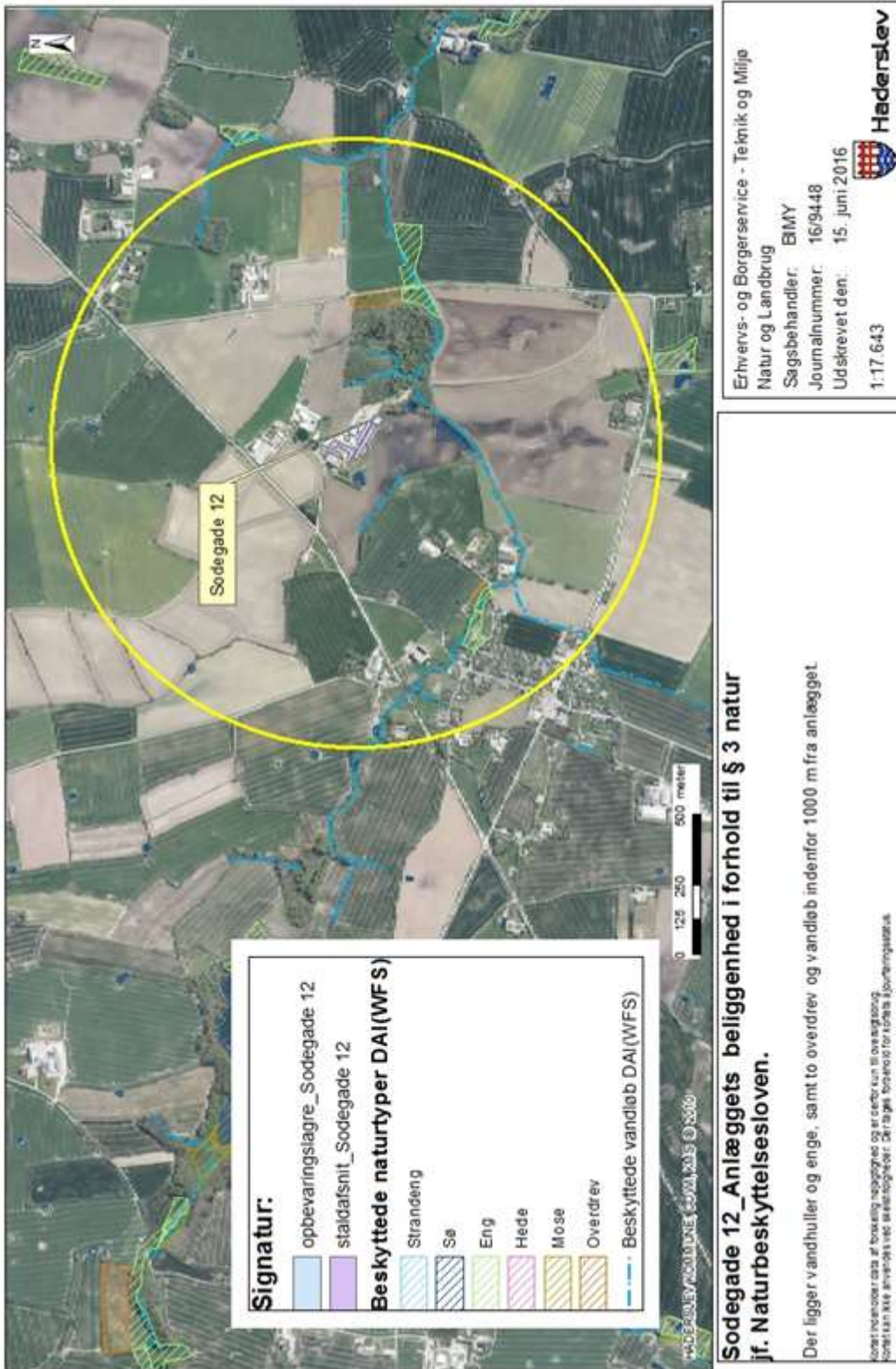

Bilag 9b - Kort over kategori 3 natur ved anlæg

Bilag 10 - Kort over § 3 natur ved anlæg

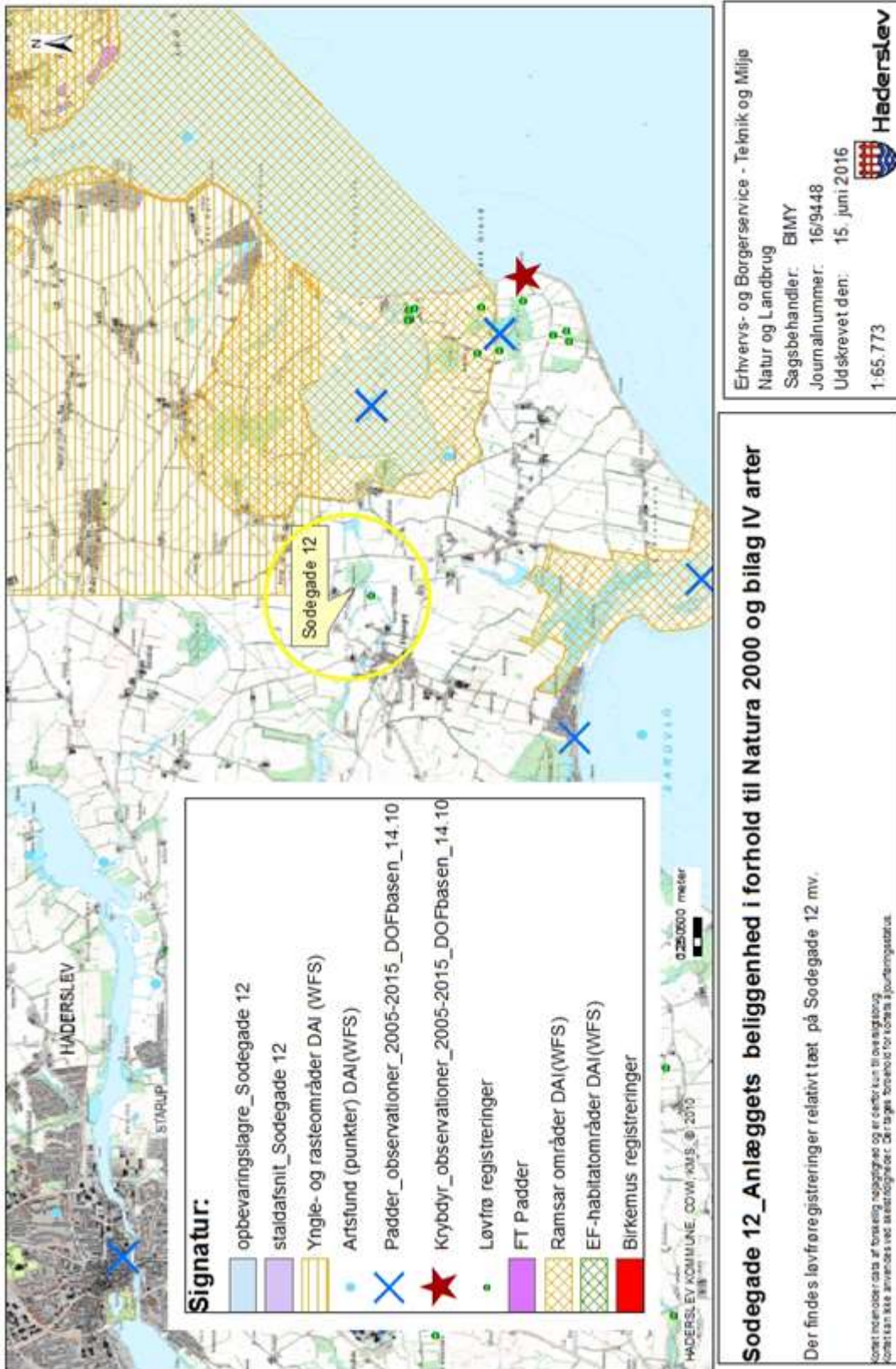

Bilag 11 - Kort over fortidsminder, sten og jorddiger og fredede områder

Bilag 12 - Kort over Natura 2000 og Bilag IV forekomster ved anlæg

Bilag 13 – Beskrivelse af Natura 2000 område

Natura 2000 området "Lillebælt" består af habitatområde "Lillebælt" (H96), fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47) og Ramsarområde "Lillebælt" (R15). Habitat- og fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for at beskytte en række naturtyper og arter, som udgør områdernes udpegningsgrundlag. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. De er derfor udpeget som Ramsarområder af det enkelte land.

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området omfatter Lillebælt fra Jylland til Fyn og fra Gamborg Fjord i nord til Halk Nor i syd. Ca. 280 km² består af hav og 70 km² er land. Havområdets jyske opland udgør ca. 46.000 ha. Lillebælt er et særpræget havområde med lave og dybe områder, som mod nord indsnævres til en flodlignende rende med op til 80 meters dybde. Stærk strøm udsætter kysterne for erosion og materialet aflejres andre steder som krumodder og strandvolde.

Der er 3 større beboede øer og 7 holme. Karakteristisk for området er de mange store og små kystlaguner, der er værdifulde levesteder for bundfauna- og flora, samt betydningsfulde overvintrings- og yngleområder for fugle.

Langs kysten og på øerne er der værdifulde strandenge og overdrev, der er levesteder for sjældne fugle- og plantearter.

Vigtigste naturværdier

Hele havområdet udgøres af habitattyperne lavvandede bugter, sandbanker, rev, kystlaguner og mudder- og sandflader. Der er flere større krumoddekomplekser, der nu er sammenvoksede og dækkede af strandeng med naturlige tidevandsrender og ofte med kystlaguner bagved. De vigtigste er Halk Nor, Bankel Sø, Hejlsminde Nor, på Årø, på Bågå, Flægen og Emtekær Nor, der er væsentlige levesteder for flere sjældne fugle- og plantearter. I kystområderne er der også mange vigtige forekomster af kalkoverdrev, sure overdrev og rigkær.

Lillebælt er udpeget som levested for 10 arter af ynglefugle. Området er især vigtigt for arterne havørn, rørhøg, fjordterne, havterne og dværgterne. Fem arter af trækkende vandfugle er udpegningsgrundlag. Vigtigst er dykænderne ederfugl, bjergand, hvinand og toppet skallesluger, som dog alle er gået tilbage de senere år.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning

I "Udkast til vandplan, Lillebælt" er den samlede tilførsel af kvælstof til hele Lillebælt inkl. den del, der ligger udenfor Natura 2000-området angivet til 5436 ton N i perioden 2001-2005. Heraf udgjorde landbrugets belastning ca. 2947 ton N.

Den generelle eutrofiering med luftbårne kvælstofforbindelser påvirker i nogen grad strandengene. Større effekt har eutrofieringen på overdrevene og rigkærene, hvor tålegrænsen er overskredet. For rigkærene vurderes tilledning af drænvand fra de intensivt dyrkede arealer også at være en trussel. Kystlagunerne vurderes alle at være påvirkede af næringsalte med kraftig algevækst til følge. I modsætning til de nordlige og sydlige dele af

Lillebælt rammes Natura 2000 området kun i mindre omfang af iltsvind på grund af mere effektiv opblanding af vandsøjlen.

Tilgroning

Mange steder opgives afgræsning af strandenge og overdrev med tilgroning til følge. Både langs den jyske og den fynske kyst er der massive tilgroningsproblemer i hovedparten af områdets strandenge og rigkær med en vegetation, der i større arealer er højere end 50 cm.

Unaturlige vandstandsforhold

Hydrologien i dele af habitatområdets landområder er relativt upåvirket mens andre er stærkt påvirket. Mange af strandengene og rigkærene samt den nedbrudte højmosé på Brandsø er præget af grøftning eller udpumpning af vand i en sådan grad at der opstår sommerudtørring eller større skader.

Andre trusler: Strandengene invaderes generelt af Rynket Rose, der breder sig langs strandene og på strandengene. Løse hunde er et alvorligt problem flere steder, da fuglene forstyrres meget - især i yngletiden. På Årø Kalv og på småøerne, Linderum m.fl. går småbådsejlere i land i yngletiden på trods af adgangsforbud. Småbåde og surfere sejler på vandfladen ved Årø Kalv også i yngletiden. De alsidige aktiviteter på skydeterrænet ved Halk Nor medfører forstyrrelser, som må antages at påvirke ynglefuglene. Ræv ankom til Årø under isvinteren 1994/95, og forhindrer nu især Ederfugl i at yngle. På Bågø og ved Emtekær Nor er der registreret forstyrrelser af ynglefugle, som bl.a. søges løst gennem henstillingskiltning.

Igangværende pleje og genopretning

Området er omfattet af EU-LIFE projekt vedr. kystlaguner "Rehabilitation of the Baltic Coastal Lagoon Habitat Complex 2005". I det sønderjyske lillebæltsområde dækker projektet kystlaguner i Fuglsøområdet ved Hejsager. Området grænser op til Halk Nor. Projektet skal forbedre kystlagune-komplekserne, herunder forholdene for vadefugle og padder. Omkring Hejsager Strand er sommerhusejere på eget initiativ begyndt at bekæmpe Rynket Rose. I Føns Vang og ved Wedellsborg Hoved er der foretaget naturgenopretning efter vandmiljøplan II, som har betydet stor fremgang for ynglende og rastende vandfugle.

Udpegningsgrundlag for områderne

Habitatområde "Lillebælt" (H96)

Nr.	Art/Naturtype
1014	Skæv vindelsnegl (<i>Vertigo angustior</i>)
1016	Sump vindelsnegl (<i>Vertigo moulinsiana</i>)
1351	Marsvin (<i>Phocoena phocoena</i>)
1110	Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1140	Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150	* Kystlaguner og strandsøer
1160	Større lavvandede bugter og vige
1170	Rev
1210	Enårig vegetation på stenede strandvolde
1220	Flerårig vegetation på stenede strande
1230	Klinter eller klipper ved kysten
1310	Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 2120 Hvide klitter og vandremiler
- 2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
- 7120 Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

*prioriteret naturtype

Fuglebeskyttelsesområde "Lillebælt" (F47)

Arter på bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1	Arter, jf. artikel 4, stk. 2	Ynglende i.h.t. DMU's database	Trækkende i.h.t. DMU's database	Kriterier
Sangsvane			T	F2, F4
Havørn		Y		F1
Rørhøg		Y		F1
Plettet rørvagtel		Y		F1
Engsnarre		Y		F1
Klyde		Y		F1
Brushane		Y		F3
Mosehornugle		Y		F3
Fjordterne		Y		F3
Havterne		Y		F1
Dværgterne		Y		F3
	Bjergand		T	F4
	Ederfugl		T	F4
	Hvinand		T	F4,F7
	Toppet skallesluger		T	F4

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

F1: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets pt gældende Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F2: arten er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets p.t. gældende Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for talrige arter (T) skal arten være regelmæssigt tilbagevendende og forekomme i internationalt betydende antal, og for mere

fåtalige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1 % eller mere af den nationale bestand.

F3: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter som f.eks. Natravn og Rødrygget Tornskade.

F4: arten er regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1 % eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

F5: arten er regelmæssigt tilbagevendende og har en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

F6: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens udbredelsesområde i Danmark.

F7: arten har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af dens livscyklus, f.eks. i isvintre, i fældningstiden, på trækket mod ynglestederne og lignende.

Bevaringsstatus og trusselvurdering for naturtyper og arter på udpegningsgrundlagene

Naturtype/art	National/lokal bevaringsstatus	Trusselvurdering
1110 - Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet til EU som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1140 - Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer
1150 - *Kystlaguner og strandsøer	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1160 - Større lavvandede bugter og vige	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer.
1170 - Rev	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. Bevaringsstatus er ugunstig eller vurderet ugunstig	Næringsstoffer og miljøfarlige stoffer. Fiskeri med bundsløbende redskaber og skibsfart
1210 - Enårig vegetation på stenede strandvolde	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning
1220 - Flerårig vegetation på stenede strande	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	Tilgroning med invasive arter
1230 - Klinter eller klipper ved kysten	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
1310 - Vegetation af kveller eller andre	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. Bevaringsstatus i området	-

enårig strandplanter, der koloniserer mudder og sand	er ukendt	
1330 - Strandenge	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilførsel af næringsstoffer, tilgroning, uhensigtsmæssig hydrologi og invasive arter.
2110 - Forstrand og begyndende klitdannelser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	(eutrofiering)
2120 - Hvide klitter og vandremiler	Status i Danmark er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
2130 - * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet. Tilgroning og invasive arter.
3140 - Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3150 - Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	for højt næringsstofniveau, tilførsel af næringsstoffer fra landbrug, spredt bebyggelse og andeopdræt, samt N-deposition.
3260 - Vandløb med vandplanter	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	grødeskæring, bundoprensning, regulering med uhensigtsmæssig hydrologi, belastning med næringsstoffer
6210 - Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokalteter)	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6230 - *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning, invasive arter og arealreduktion
6410 - Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på størstedelen af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende arealer, tilgroning,

		invasive arter og arealreduktion
6430 - Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn	Den nationale bevaringsstatus er ikke vurderet. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	Oplægning af materiale fra vandløbsvedligeholdelse, påvirkning af næringsstoffer og sprøjtemidler fra tilstødende arealer, samt uhensigtsmæssig hydrologi og stedvis store bevoksninger af invasive arter
7110 - *Aktive højmoser	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig.	Små delområder, sårbarhed overfor vandstandssænkninger og -svingninger
7120 - Nedbrudte højmoser med mulighed for naturlig gendannelse	Den nationale bevaringsstatus er ukendt. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig	N-depositionen overstiger højeste ende af tålegrænseintervallet.
7220 - * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold.
7230 - Rigkær	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste tålegrænse på hovedparten af arealerne, tilførsel af næringsstoffer fra tilstødende landbrugs-arealer, tilgroning, arealreduktion og uhensigtsmæssige vandstandsforhold
9110 - Bøgeskove på morbund uden kristtorn	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9130 - Bøgeskove på muldbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
9160 - Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91D0 - *skovbevoksede	Bevaringsstatus i Danmark vurderes til at være ukendt (atlantiske	N-depositionen overstiger laveste ende af

tørvemoser	del)/ugunstig (kontinentale del). I området er bevaringsstatus ugunstig eller vurderet som ugunstig.	tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
91E0 Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld	Den nationale bevaringsstatus er indberettet som gunstig. Bevaringsstatus i området vurderes som ugunstig	N-depositionen overstiger laveste ende af tålegrænseintervallet på alle arealer, og den høje ende af tålegrænseintervallet er endog overskredet på alle de jyske og dele af de fynske forekomster
Skæv vindelsnegl	Den nationale bevaringsstatus for skæv vindelsnegl er indberettet som ukendt. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Sump vindelsnegl	I 2007 blev bevaringsstatus for sump vindelsnegl vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	-
Marsvin	Den nationale bevaringsstatus for marsvin er indberettet som ugunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	Markant nedgang i bestanden bl.a. som følge af forringet fødegrund-lag, forstyrrelser, risiko for påvirkning med miljøfarlige stoffer, bifangster af marsvin i fiskenet
Sangsvane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser, tilgroning af strandenge
Havørn	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Rørhøg	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for Rørhøg, som vurderes at have stabile bestande i området	
Plettet rørvagtel	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. I 2005 lå antallet af plettet rørvagtel under den foreslåede tærskel værdi for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	afvanding af enge og moser, forstyrrelser samt rørhøst.
Engsnarre	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Bevaringsstatus i området er ukendt	
Klyde	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2007 lå bestanden over det foreslåede faglige niveau for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.

Brushane	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Antallet af ynglepar har i 2007 ligget under det foreslåede faglige kriterium for gunstig bevaringsstatus for arten. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Mosehornugle	Den nationale bevaringsstatus for arten som ynglefugl er i 2003 vurderet som ugunstig. I NOVANA-overvågningen 2007 blev der ikke registreret ynglende mosehornugle i Danmark. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	tilgroning af ynglesteder, forstyrrelser og prædation.
Fjordterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. Ved NOVANA-overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag.
Havterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig idet arten vurderes stabil eller i fremgang. Ved NOVANA overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Dværgterne	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig idet arten samlet set er i tilbagegang. Ved overvågning i 2006 lå bestanden ganske langt under det foreslåede faglige kriterium for bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	forstyrrelser, prædation og reduceret fødegrundlag
Bjergand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Ederfugl	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som ugunstig. Ved overvågning i 2006 lå bestanden langt lavere end det foreslåede faglige kriterium for	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

	bestandsstørrelse for gunstig bevaringsstatus. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	
Hvinand	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser
Toppet skallesluger	Den nationale bevaringsstatus er foreløbigt vurderet som gunstig. I området er bevaringsstatus for arten ugunstig eller vurderet som ugunstig	reduceret fødegrundlag, forstyrrelser

KILDER

Basisanalysen for Lillebælt: Habitat- og fuglebeskyttelsesområder – Lillebælt.

Faglig rapport nr. 713. Arter 2007, NOVANA. Søgård, B. & Asferg, T. (red.). 2009. Danmarks miljøundersøgelser, Århus Universitet

Faglig rapport nr. 644. Arter 2006, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

Faglig rapport nr. 582. Arter 2004-2005, NOVANA. Søgård, B., Pihl, S. og Wind, P. 2007.

EIONET: <https://biodiversity.eionet.europa.eu/article17/habitatsreport>

Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. Søgård, B. m.fl., 2003, 2. udgave. Faglig rapport fra DMU nr. 457.

Naturtilstand i habitatområderne. Habitatdirektivets lysåbne naturtyper. Faglig rapport nr. 735. Fredshavn, J.R. og Ejrnæs, R., 2009. Faglig rapport fra DMU nr. 735.

www.vandognatur.dk

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del I. Karakterisering af vandområder og opgørelse af vandpåvirkninger. Teknisk rapport Sønderjyllands Amt. 2004

Basisanalyse for vanddistrikt 50, del II. Vurdering af vandforekomsters tilstand. Teknisk Rapport. Sønderjyllands Amt, 2006

Bilag 14 – Potentielle bilag IV arter

Bilag IV-arterne omfatter følgende arter: (i) pattedyr med arter af småflagermus, gnavere, rovdyr og hvaler, (ii) krybdyr med arter af skildpadder og Markfirben, (iii) padder med arter af halepadder og springpadder, (iv) fisk med arten Snæbel, (v) insekter med arter af biller, sommerfugle, og guldsmede, (vi) bløddyr med arten Tykskallet malermusling, samt (vii) planter omfattende arterne Enkelt månerude, Vandranke, Liden Najade, Fruesko, Mygblomst, Gul stenbræk og Krybende Sumpskærm.

Herunder følger en gennemgang af de Bilag IV-arter, som kan have yngle- og rasteområde i Haderslev Kommune, eller som kan påvirkes af projekter heri, samt en overordnet vurdering af hvilke projekter der påvirker disse arter.

Flagermus

Frynseflagermus (*Myotis nattereri*) er fundet i alle landsdele, men arten er ret sjælden. Den yngler i huse og hule træer og er ofte knyttet til løvtræsbevoksninger, hvor den søger føde langs hegn og skovkanter. Rasteområder er kældre, kassematter og kalkgruber.

Vandflagermus (*Myotis daubentoi*) er almindelig og udbredt i næsten hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland. Arten er hovedsageligt fundet i det nordlige og østlige Jylland, og omkring Limfjorden. Arten er dog registreret på 5 lokaliteter i Sønderjyllands Amt, og det vides ikke om den findes i området omkring ejendommen. Arten søger føde over søer og vandhuller, og hviler og overvintrer i træer med hulheder, revner eller sprækker, kalkminer og under stenbroer.

Dværgflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) er almindelig over hele landet med undtagelse af Bornholm, det vestlige Jylland og nogle mindre øer. Arten er fundet på flere lokaliteter i Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov.

Langøret flagermus (*Plecotus auritus*) er relativt almindelig over hele landet med undtagelse af det vestligste Jylland, vestligste Fyn og Lolland, Langeland og nogle mindre øer. Der er dog kun få observationer i Sydjylland, men flagermusen er svær at finde, så den kan være overset. Flagermusen holder oftest til i bygninger såsom lader og på kirkeløfter, og foretrækker afvekslende kulturlandskaber med gårde, haver, parker, alléer og små løvskove.

Sydflagermus (*Eptesicus serotinus*) er almindelig med undtagelse af Nordvestjylland og Nordøstsjælland. Sydflagermus har en tæt bestand i Sønderjylland, og det er sandsynligt, at arten findes i området. Flagermusen har udelukkende kvarter i bygninger året rundt og jager langs skovbryn, åbninger mellem træer og andre steder med mange insekter.

Brun flagermus (*Nyctalus noctul*) er relativt almindelig på øerne og i det østlige Jylland. Den er kendt fra enkeltobservationer på flere lokaliteter i det sydvestlige Jylland. Det er muligt, at der findes eksemplarer i området. Arten yngler og raster kun i gamle løvtræer. Den jager over åbent agerland, søer og over skov.

Skimmelflagermus (*Vespertilio murinus*) findes på spredte lokaliteter rundt om i landet, og er observeret enkelte gange omkring Haderslev. Artens yngleområde er menneskelig bebyggelse, og dens ses ofte jage i lyset af store gadelamper som tiltrækker insekter. Rasteområder er ligeledes bygninger.

Troldflagermus (*Pipistrellus nathusii*) er observeret med spredte forekomster i det meste af landet, og herunder også i Haderslev Kommune. Dens yngleområder er huse og hule træer. Arten er stærkt tilknyttet ældre løvtræer, hvor den jager i de åbne rum under kronerne. Rasteområder er formentlig de samme som yngleområderne.

Pipistrellflagermus (*Pipistrellus pipistrellus*) findes især i løvskovsrige egne, og er derfor særlig udbredt i Østjylland og Sønderjylland. Dens yngle- og rasteområder er huse og hule træer i nærheden af løvskov. Den er registreret flere gange i udkanten af Haderslev Kommune.

Projekter som berører bygninger, skove, levende hegn og gamle træer kan evt. påvirke raste- og yngleområder for flagermus.

Birkemus (*Sicista betulina*)

Arten er registreret mellem Spangså og Revsø skov samt ved Hammelev og Østerskov. Birkemusens sommeropholdssteder er naturområder med et tæt urtelag og i umiddelbar tilknytning til våd natur. Vinteropholdssteder er tørre naturområder som diger, overdrevsskrænter og højtliggende hede- og plantageområder, dvs. områder som er karakteriseret ved at være relativt uforstyrrede. Birkemusen må således forventes at kunne forekomme på lokaliteter, hvor ovennævnte naturtyper grænser op til hinanden, og hvor der er rigelig føde i form af insekter.

I birkemusens udbredelsesområde vil projekter som indebærer opdyrkning af tidligere udyrkede arealer kunne påvirke artens levevilkår. Ligeledes vil projekter som påvirker sten- og jorddiger kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Odder (*Lutra lutra*)

Findes i alle større vandløbssystemer helt ned til den dansk-tyske grænse. Odderen lever i tilknytning til vådområder. Den findes i såvel stillestående som rindende vand, og både i saltvand og ferskvand, især søer og moser med store rørskovsområder. Om dagen opholder den sig i en hule i brinken eller under buske, træer eller andet, der kan give ly. Yngle- og rasteområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odder er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer. Områderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året

Projekter som indebærer opsplitning af bestande og levesteder eller som ødelægger eller forringer yngle- og rasteområder kan påvirke odderens yngle- og rasteområder.

Markfirben (*Lacerta agilis*)

Arten findes udbredt i stort set hele landet. Markfirben yngler på en række forskellige typer af levesteder, som er kendetegnet ved, at de indeholder solvendte skrånninger med veldrænende, løse jordtyper og sparsom bevoksning, typisk lave urter eller et løst dække af græsser.. Rasteområderne om vinteren skal være veldrænede og solvendte skrånninger. Markfirben bruger bl.a sten- og jorddiger samt levende hegn som spredningskorridorer

Projekter som påvirker jord- og stendiger samt levende hegn kan påvirke artens levesteder. Ligeledes vil projekter der indebærer ændret arealanvendelse af egnede yngle- og rasteområder kunne påvirke arten.

Padder

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*) er udbredt i hele landet undtagen Bornholm, men er muligvis i tilbagegang i Sønderjylland. Dens foretrukne yngleområder er vandhuller, som indgår i sammenhængende naturområder, men arten er i stand til at yngle i næsten alle former for vådområder. Rasteområder er oftest på landjorden, og arten er afhængig af gode terrestriske, gerne fugtige levesteder nær ynglestedet.

Løgfør (*Pelobates Fuscus*) forekommer i hele landet undtagen Fyn og Bornholm. Arten er truet og i tilbagegang. Dens foretrukne yngleområder er lysåbne vegetationsrige rene vandhuller og vådområder. Rasteområder er ofte bar jord eller sand, samt områder med lav vegetation, hvor arten har mulighed for at grave sig ned. Artens mobilitet er ringe, og den er derfor afhængig af et velfungerende netværk af vandhuller.

Løvfrø (*Hyla arborea*) er udbredt i den sydøstlige del af landet samt i området omkring Århus og Vejle. Arten er kortlagt i den "gamle" Haderslev Kommune og fundet på en lang række lokaliteter, Løvfrø yngler i lavvandede lysåbne vandhuller, hvoriblandt tidvise våde lavninger på afgræssede arealer er de mest optimale. Artens rasteområder er skovbryn, levende hegn og krat, hvor den opholder sig på mindre træer og buske.

Strandtudse (*Bufo Calamita*) findes spredt langs kysten i Danmark, samt på en række indlandslokaliteter. Arten foretrækker at yngle i temporære, lysåbne, vandansamlinger som ofte er uden vegetation. Rasteområder er åbne arealer med ingen eller meget lav vegetation, f.eks. afgræssede enge og strandenge, men også dyrkede marker. Yngle- og rasteområder vil ofte ligge inden for samme område men kan, hvor der er egnede vandringsruter, ligge adskilt.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*) er udbredt i det meste af Danmark. Den yngler i lysåbne vegetationsrige lavvandede vandhuller af varierende størrelse, men med rent vand. Vandhuller af dårligere kvalitet kan fungere som levesteder og rasteområder. Levesteder og rasteområder på land er oftest nær vandhullet og ofte knyttet til skov. Stor vandsalamander stiller større krav til vandkvaliteten end f.eks. løvfrø gør.

Ved projekter som har udbringningsarealer op til vand- og vådområder kan der ske en påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-padder. Lysåbne vandhuller er potentielle yngleområder for alle de nævnte padder mens mere tilgroede vandhuller ofte kan fungere som rasteområder.

Marsvin (*Phocoena phocoena*)

Arten forekommer i alle danske farvande og har levested i Vadehavet og Lillebælt. Der kendes ikke til specifikke yngle- og rasteområder for marsvin.

Der er kun ringe viden om, hvilke menneskeskabte forhold der påvirker marsvinet. Alle større ændringer og indgreb som påvirker havområder er potentielt skadelige for marsvinets levevis.

Snæbel (*Coregonus oxyrhyncus*)

Arten lever i Vadehavsområdet og de tilstødende vandløb. Snæbel yngler i de nederste og mellemste dele af større vandløb. Det vurderes, at der foruden Vidå i dag kun findes selvreproducerende bestande i Ribe Å, Varde Å og Brede Å, mens der tilsyneladende er en svigtende eller meget lille produktion af snæbel i Kongeå og Sneum Å og en lille bestand i Brøns Å, hvor der ikke har været udsat yngel. Opstrøms i de forskellige åsystemer er der en række sideløb som er vigtige nuværende eller mulige fremtidige gydeområder for snæblen,

herunder Gelså samt Fladså/Gram Å. Der ligger et forslag til at udvide Natura 2000 området Vadehavet med vandløbsstrækninger Gelså frem til Gelsbro og Gram Å frem til Fole Harreby engvandingsselskabs opstemning med udpegning som potentielt gydeområde for snæbel. Snæblens ynglesucces er afhængig af god vandkvalitet, grusbund og vintergrønne vandplanter. Yngelen tåler ikke saltvand før de er nået en vis størrelse, og er derfor afhængig af mindre søer og vinteroversvømmede områder som er indskudt i vandsystemet. Efter gydningen trækker snæblen ned i de nedre dele af vandløbene og Vadehavet.

Projekter som forringer vandkvaliteten i vandløb med forekomst af snæbel kan påvirke artens ynglesucces. Ligeledes vil projekter hvor der er særlig risiko for erosion til vandløb kunne påvirke artens yngle- og rasteområder.

Bilag 15 - Ansøgningen

Ansøgningen er indsendt igennem www.husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsnummer 80660.

- Første ansøgning, version 1, 29 sider og 8 bilag er modtaget den 13. april 2016.
- Endelig ansøgning, version 2, 29 sider og 8 bilag er modtaget den 20. april 2016.

OML-beregning er indsendt den 1. juni 2016.

Beredskabsplan som der henvises til i vilkår 20 er indsendt den 9. juni 2016.

Der er indsendt beregninger for kumulation:

- Version 1, skema 87328, 30 sider og 0 bilag er modtaget den 13. april 2016

Der er indsendt beregning for ammoniak:

- Version 1, skema 88263, 25 sider og 0 bilag er modtaget den 10. maj 2016

Ansøgningskemaer samt bilag, mailkorrespondance mv. udleveres gennem aktindsigt til sag nr. 16/9448 ved henvendelse til Haderslev Kommune, Erhverv på tlf. 74 34 21 45 eller på mail; landbrugssager@haderslev.dk.